

disputationum capita, quæ sunt apud Ciceronem in medio posita haberent, & ex Cicerone Ciceronem interpretarentur. Quam re si à me prætermisum quid fuerit, quod equidem in tanta librorum uarietate & opinionum multitudine non dubito, ab æquis librorum alienorum æstimatoribus ueniam peto, & hæc si aliqua ex parte ad palatum fecerint, commodius & uberius me, cum licebit, tractaturum promitto. Alios nihil moror. Te autem Meccenas, ut hoc qualecunque tandem est, æqui boniq; consulas, & dum grauioribus incumbimus, nostra, ut cœpisti, studia foueas, uehementer etiam atq; etiam rogo. Vale.

Lutetiæ VIII. Calend. Ianuarij,

M. D. LIIII.

DESIDERII IACOTII
VANDOPERANI DE PHILO-
SOPHORVM DOCTRINA LI-
bellus ex Cicerone.

VM essent plures orti ferè à Socrate, quòd ex illius uarijs & diuersis & in omnem partem diffusis disputationibus à Platone potissimum immortalitati traditis, aliud aliud apprehenderet, pro seminatae sunt quasi familiae dissentientes inter se, & multũ disiectæ & dispares, cùm tamen omnes se Philosophos Socraticos & dici uellent, & esse arbitrarentur. Inter quos præcipuum locum tenent Academici, Peripatetici, Stoici, Epicurei. De quibus singillatim, & distinctè dicere difficile est, ob eam præcipuè causam, quòd cum eorũ decreta queruntur, uariari inter Ciceronis interpretes, & dubitari uidetur. Sed primum illud tenendum est, quòd à uiris doctissimis est animaduersum, Ciceronem omnia prope ex Stoicorum et Academicorum nouorũ disputationibus sumere, ex reliquis pau-

ca que

que quædam aspergere
 que usurpat, in quibus
 pe agnoscat. Verum
 Peripateticis & Academicis
 præcepta notat

Acad.

ACADEMIC

entes, ait Cicero nomi
 noris filium philo soph
 acem præstantissimu
 lonium, & Aristotel
 peripatetici dicti sunt
 ut qui Platonis insti
 tum, erant, secum
 nomen habuerunt. C
 runt. nam in spaciou
 Cicerone curricula

ur, plerunque in amb
 ptur, ut dixi inter Pe
 differbat. Abundanti
 rat utriusq; & eadem
 tio. De quibus multa
 rum & malorum, qu
 eri uidemur Græce

vide etiam olim pro
 Grecis politici p
 piserint, multa de
 etiam exempla in
 num enim illa ipsa, qu
 xerunt cum definiem
 ent oratione ornat
 edide de iustitia, de

et quaedam aspergere. Cuius rei fidem facere aiunt dialectica, quae usurpat, in quibus Platonium, aut Aristotelicum nihil prope agnoscas. Verum dicamus articulatè, quoad fieri poterit de Peripateticis & Academicis, tum de ceteris, quorum à Cicero ne praecepta notata sunt, & quaedam Latine expressa.

Academici & Peripatetici.

ACADEMICI & Peripatetici ueteres rebus congruentes, ait Cicero, nominibus differebant. Nam cum Speusippum sororis filium philosophiae quasi haeredem reliquisset Plato, duos autem praestantissimos studio, atq; doctrina xenocratem Chalcedonium, & Aristotelem Stagiritem qui erant cum Aristotele, Peripatetici dicti sunt, quia disputabant in ambulantes in Lycio. Illi aut qui Platonis instituto in Academia, quod est alterum gymnasium, erant, secum & sermones habere soliti, ex loci uocabulo nomen habuerunt. Quibus tamen nec suae ambulationes defuerunt. nam in spaciolorum umbraculis arboribus opacorum, quae à Cicero curricula multiplicium uariorumq; sermonum appellantur, plerunque in ambulantes de philosophia disputabant. Nihil igitur, ut dixi inter Peripateticos, & illam ueterem Academiam differabat. Abundantia quadam praestabat Arist. Sed idem fons erat utrisq; & eadem rerum expetendarum, fugiendarumq; partitio. De quibus multae sunt illustres laudes. 4. & 5. de Finib. bonorum & malorum. quod eum locum, quem ciuilem rectè appellaturi uidemur Graecè politicon, grauitè & copiosè tractarint. Vnde etiam olim propter eximiam rerum maximarum scientiam à Graecis politici philosophi sunt appellati quod multa de Rep. scripserint, multa de legibus, multa non solū praecepta in artibus, sed etiam exempla in orationibus bene dicendi reliquerint. Primum enim illa ipsa, quae subtiliter differenda erant, politè, aptèq; dixerunt cum definiens, tum partientes. deinde ea, quae requirebant oratione ornatam, et grauem, magnificè sunt dicta ab illis. Plèdide de iustitia, de fortitudine, de amicitia, de etate de gēdade
philos

philosophia, de capescenda Rep. & fortitudine hominum. Itaque ex hac tanquam ex omnium artium officina innumerabiles in omni genere scientiæ præstantes uiros prodijisse ait Cicero. Academici ueteres quidam fuerunt, quidam noui. In ueteribus numerantur à Cicerone Plato, Aristoteles, Speusippus, Xenocrates, Polemo, Crantor. In nouis Arcesilas, Lacydes, Euander, Egefinus, Carneades, Clitomachus Philosophus. Quorum omnium decreta quia numerabimus suo loco, de ueteribus, & nouis pauca hæc nunc sufficiat in uniuersum posuisse.

Omnem uirtutem esse mediocritatem. Bruto.

Sapientes non semper esse beatissimos. 5. Tusc.

Finem bonorum secundum naturam uiuere, id est frui primis à natura datis. 2. de Finib. & 3. Offic.

Omnem ciuilem orationem in horum altero uersari, aut definita controuersia certis temporibus, ac rebus, aut indefinitè de uniuerso genere quærere. 3. de Orat.

Academici noui.

ACADEMICI noui, cum nihil percipi posse dicerent, in suo ipsi decreto sicut in ceteris rebus fluctuabant, ac de Dijs immortalibus errantem habebant, et uagam sententiam. Hanc Academicam adolescentiorem Cicero & uolaticam appellat, & suis similem, modo huc, modo illuc, philosophiæ ueteris perturbatricem, quam exoratum cupit ut sileat, submouere non audet. Huius erat institutum aduersari omnibus in disputando, & contra communem opinionem ratione aliqua pugnare, nihil affirmare, inuadere in ea quæ satis scitè ceteris philosophis instructa, & composita erant, & ruinas edere, denique quasi desperata cognitione certati, id sequi quod uerisimile uideretur. Solebat uerò is, qui audire uellet, cum quæsiuisset, tacere, tum alius perpetua oratione contra disputabat. Quam disputandi consuetudinem susceperunt Tusculanæ disputationes, ut est in libro de Fato. Huius itaque perpetuum decretum fuit, Nihil posse percipi. 2. Acade. & 1. de Nat.

Nat. deorum. Quod quibusdam adeo placuit, ut extremum bonorum & summum munus sapientis esse dicerent, obsistere uisis, assensusq; suos firmè sustinere.

Peripatetici.

PERIPATETICI cum uiderent nos ita esse natos, ut communiter ad eas uirtutes apti essemus, quæ notæ, illustresq; sunt, iustitiam dico temperantiam, ceterasq; generis eiusdem quæ omnes similes artium reliquarum materia tantum ad meliorem partem, & tractatione differunt, easq; ipsas uirtutes uiderent nos magnificentius appetere, & ardentius, habere etiam insitam quandam, uel potius innatam cupiditatem scientiæ, natosq; esse ad congregationem hominum, & ad societatem, communitatemq; generis humani, eaq; in maximis ingenijs maximè illucere, totam philosophiam tres in partes diuiserunt. Vna pars est, in natura, differendi altera, uiuendi tertia. Natura sic ab ijs inuestigata est, ut nulla pars celo, mari, terra, ut poeticè loquar, prætermissa sit. Quinetiam cum de rerum initijs, omniq; mundo locuti essent ut multa non modò probabili argumentatione, sed etiam necessaria mathematicorum ratione concluderent maximã materiam ex rebus per se inuestigatis ad rerum occultarum cognitionem attulerunt. Ad placandos animos multa afferebāt, spinas partiendi, & definiendi permittebant. De his sic ait Cicero. Si omnia à philosophicis essent petenda, Peripateticorum institutis commodius fingeretur oratio. Quo magis tuum, Brute, iudicium probo, qui eorum, id est, ex uetere Academia philosophorum sectam secutus, es quorum in doctrina, atq; præceptis differendi ratio coniungitur cum suauitate dicendi, & copia. Quamquam ea ipsa Peripateticorum, Academicorumq; consuetudo in ratione dicendi talis est, ut nec perficere oratorem possit ipsa per sese, nec sine ea orator esse perfectus. Horum sententiæ, & præcepta sunt huiusmodi.

Esse in mentibus hominum tanquam oraculum aliquod, ex quo
futura

futura presentiant, aut in furore diuino incitatus animus, aut somno relaxatus solutè moueatur, ac liberè. 2. de Diui.

Quæ autem coniectura explicantur, aut euentis, animaduersa & notata sunt, ea genera diuinandi non naturalia, sed artificiosa, in quo Aruspices, Augures, Coniectoresq; numerantur, improbanda. 1. de Diui.

Deos esse, & quatuor ex rebus omnia constare. 4. Tusc.

Plurimum & longè latèq; plurimum tribuendum honestatis, sed tamen & in corpore, & extra, esse quedam bona, quæ ex altera parte collocata minimi momenti instar habeant. 2. de Finib.

Tria bonorum genera, maxima animi, secunda corporis, externa tertia. 5. Tusc. 3. Offic. 3. de Finib.

Corporis commodis compleri beatam uitam. 3. de Finib. Mediocritatem esse inter minimum & parum. 1. Offic.

Mediocritatem uel perturbationū, uel morborum animi non probandam omne enim malum, etiam mediocre magnum esse. 3. Tusculanarum.

Perturbari animos necesse, sed adhibendum modum quendant, quem ultra progredi non oporteat. 4. Tusc.

Perturbationes non solum naturales, sed etiam utiliter à natura datas. uide 4. de Finibus. & primo Officiorum de laudibus fortitudinis, & iracundiæ.

Stoici.

STOICORVM disciplina, quos Cicero in Officijs, Tuscul. de Legibus, Paradoxis, de Natu. deor. sequutus est, quorum denique in omnibus ferè libris plurimas sententias latine expressit, à Zenone profecta est. Zeno enim relicta ueteri Peripateticorum, & Academicorum disciplina, multa in philosophia nouauit. cui mox se Arcefilas opposuit. Alij etiam Stoicorum disciplinam Academicæ ueteris correctionem aestimabant. Antiochus enim Stoicorum, et Academicorum, qui Stoica multa usurpabat, sectam conciliare uoluit, & utrorumq; decreta bona conturbauit.

Et Cicero ait à Peripateticis
nominibus alijs et
tam diffensionem
tur à esset, quo in
nihil, nisi quod bonu
minis, sed de re p
uide in Antiocho. D
rendo prudentiam
tudo articulare, et
iudicandias diligenti
tam reliquerunt. Sa
genus sequebantur
in defendenda et
conclusiua
aculeos disputatio
Quod est bonu
est, omne honestu
tamè maxime for
que sententia. Ce
rope absoluti & per
nisi eorum licenti
tenentes, que si
dicendo, sic morib
philosophicis plu
ntes unde uerba ess
lantes. Quibusdam
admiratione, re ex
labant arrastimata
dicebantur, eadem
tam uitam comple
n, & latè patent, q
progressione dicen
absolutū esse, & u
E

Et Cicero ait à Peripateticis & Academicis omnia transtulisse, nominibus alijs easdem res secutis. Et alio loco una de re esse solum dissensionem, quippe cum antiqui omnes quod secundum naturam esset, quo iuuaremur in uita, bonum esse decreuerint, Zeno nihil, nisi quod honestum esset putauerit bonum. Alij non de terminis, sed de tota possessione contentionem esse aiunt. Quia de re uide in Antiocho. Doctissimi uiri fuerunt, & omnes fere in differendo prudentissimi. idque arte faciebant, tum definiendo, tum partiendo articulatè, et distinctè, erantque architecti pene uerborum. Iudicandi uias diligenter persecuti sunt, inueniendi tamen artem totam reliquerunt. Subtile præterea, uel spinosum potius differendi genus sequebantur, ut est libro tertio de Finibus, qui fere totus est in defendenda ea disciplina. nam contortulis quibusdam, & minutis conclusiunculis quasi punctis, quæ dumeta & laqueos & aculeos disputationum Cicero nominat, concludebant hoc pacto. Quod est bonum, omne laudabile est. quod autem laudabile est, omne honestum est. Bonum igitur quod est, honestum est. Et tamè maximè forti, et ut ita dicam, uirili ratione utebantur, atque sententia. Ceterum quia uim uirtutis mirificè tenebant, prope absoluti & perfecti, denique soli philosophi iudicati essent, nisi eorum licentiæ Carneades restitisset. Et ut uerba mordicus tenentes, quæ sibi ex ore euelli nolebant, horridiores erant in dicendo, sic moribus quoque duriores euaserant. Ex omnibus philosophicis plurima nominauerunt, studiosissimè exquirentes unde uerba essent ducta, & suo quamque rem nomine appellantes. Quibusdam etiã nominibus utebantur, quæ prima specie admiratione, re explicata risum mouerent. Aegrotationes appellabant arrastimata, de quibus disputabāt enucleatè. Bona quæ alijs dicebantur, eadem præcipua uel producta dicebant, quibus beatam uitam compleri negant. Item media officia, quæ cõmunia sunt, & latè patent, quæ & ingenij bonitate multi assequuntur, & progressionem dicendi. rectum uerò quod appellant, perfectum atque absolutum esse, & oēs numeros habere, nec præter sapientiam

cadere

cadere in quem quam posse, Omologian quoque conuenientiam dicebant, & idonin communi nomine corporis, & animi uoluptatem. Ceterum portenta & flagitia ab his, ut à poetis dicuntur, multa cum superstiosa sollicitudine creduntur, multa etiam præclare, ut ex eorum sententijs & præceptis, quæ acutissime defendebant, intelligi potest. hæc ferè sunt apud Ciceronem.

Deos esse qui mundum administrant. quiq; consulant rebus humanis pronian dicunt prouidentiam. 2. & 3. de Nat. deorum. & 4. de Finibus.

Mundum esse sapientem, habere mentem, quæ & se, & ipsum fabricata sit, & omnia moderetur, moueat, regat &c. In Luc.

Fore ut ad extremum omnis mundus ignescat, cum humore consumpto neque terra ali possit, neque remeet aer, cuius ortus aqua omni exhausta non esse possit. 2. de Nat. deor.

Mundum natura constare, & administrari, non ut gleba constat aut fragmentum lapidis. aut aliquid huiusmodi nulla coherendi natura, sed ut arbor, ut animal, in quibus nullatemeritas, sed ordo apparet, & artis quædam similitudo. 2. de Nat. deor.

Aerem interiectum inter mare, & cælum Iunonis nomine consecrari, quæ est soror, & coniux Iouis, quod & similitudo est aeris, & cum eo summa coniunctio. 2. de Nat. deo.

Quatuor ex rebus omnia constare. 4. de Finib.

Fato omnia fieri. de Fato. Fatalem autem illam necessitatem quam eimarmenin dicunt esse, ut quidquid accidat, id ex æterna ueritate, caussarum continuatione fluxerit. 5. Tuscul. 2. de Diuinat. in Top.

Multa falsa esse, longèq; aliter se habere, ac sensibus uideantur. In Luc.

Sensus ipsos assensus esse, quos quoniã appetitio consequatur actionem sequi. tolli autem omnia, si uisa tollantur. In Luc.

Visa quædam mitti à Deo uelut ea quæ in somnijs uideantur. quæq; oraculis, auspicijs, extis declarantur. In Luc. cat. aliphs dicitur diuinatio. 3. de Nat. deor. 1. de Diu. 2. refellitur.

Non singula iecora
sed ita à principia
certa signa præcurrunt
tribus, alia in ostentat
in furentium uocibus
Eos anhelitus terra
esse, cum autem se in
am que partem ceperit
ius facere, & ue hinc
si autem nubium con
men. 2. de Diuinat.
Simul atq; natum fu
ri ad se conseruand
tia sunt eius status
us, quæ interitum ui
Plerisque tamen in
tem non esse ponent
Diu. mansuros an
1. Tuscul.
Quæ in terris gignu
res autem hominum c
prodesse possent.
Sapientem gratia n
ignoscere, neminem
non esse neq; exor
tissimi sint, form
uant, reges eos aut
hostes, insanos deni
scelus esse nefariu
linaceum, cum opus
Sapientem nihil op
entiam mutare num
re. 4. Tusc. Sapien
NON

Non singulis iecorum fossis, aut auium cantibus interesse de-
um, sed ita à principio inchoatum esse mundum, ut certis rebus
certa signa præcurrerent, alia in extis, alia in auibus, alia in ful-
guribus, alia in ostentis, alia in stellis, alia in somniantium uisis,
alia in furentium uocibus. 1. de Diuin.

Eos anhelitus terræ. qui frigidi sint, cum fluere cœperint, uen-
tos esse, cum autem se in nubem induerint, eiusque tenuissimam
quamque partem cœperint diuidere, atque disrumpere, idq; cre-
brius facere, & uehementius, tum & fulgura, & tonitrua existe-
re si autem nubium conflictu ardor expressus se emiseric, id esse
fulmen. 2. de Diuinat.

Simul atq; natum sit animal, ipsum sibi conciliari, & commen-
dari ad se conseruandum, & ad suum statum, & ad ea quæ conser-
uantia sunt eius status deligenda alienari autem ab interitu, ijsq;
rebus, quæ interitum uidentur afferre. 3. de Finib.

Plerisque tamen in principio naturalibus diligendi sui uolu-
ptatem non esse ponendam. 3. de Finib.

Diu mansuros animos, cum corpore excefferint sed non sem-
per. 1. Tuscul.

Quæ in terris gignuntur, ad usum hominis omnia creari, ho-
mines autem hominum caussa esse generatos, ut ipsi inter se alijs
alijs prodesse possent. 1. Officior.

Sapientem gratia nunquam moueri, nunquam cuiusquam deli-
cto ignoscere, neminem misericordem esse, nisi stultum & leuem.
Viri non esse neq; exorari, neq; placari. Solos sapientes esse, si di-
stortissimi sint, formosos si mendicissimi, diuites si seruitutem
seruiant, reges eos autem qui sapientes non sint, fugitiuos, exu-
les, hostes, insanos deniq;. Omnia peccata esse paria. Omne deli-
ctum scelus esse nefarium. nec minus delinquere eum, qui gallum
gallinaceum, cum opus fuerit, quam eum qui patrem suffocauit.
Sapientem nihil opinari, nullius rei pœnitere, nulla in re falli,
sententiam mutare nunquam. pro Muren. Sapientem omnia recte
facere. 4. Tusc. Sapienti etiam ignoto esse amicū. 3. de Nat. deo.

Amaturum, & amorem ipsum, conatum amicitiae faciendae ex pulchritudinis specie. 3. Tuscul.

Bonum nihil nisi honestum, quo uirtus mista nullam requirit uoluptatem, atque ad bene uiuendum, seipsa est contenta. 1. 2. 3. de Finib. 5. Tusc. 3. Offic.

Nullum esse pilum omnibus rebus talem qualis sit pilus alius. In Luceio.

Voluptatem, sublationem animi sine ratione, opinantis se magno bono frui nec letitiam nec gaudium in corpore. 2. de Finib.

Non optabiliorem, nec magis expetendam beatam uitam, si sit longa, quam si breuis. 3. de Finib.

Non crescere bonorum finem. 3. & 5. de Finib.

Finem bonorum in una uirtute. 4. de Finibus. id est secundum naturam uiuere. 3. Officio. Quo tria significantur, unum eiusmodi, uiuere adhibentem scientiam earum rerum, quae natura euenirent, ut Zeno alterum ut diceretur officia omnia media, aut pleraque seruantem uiuere, tertium omnibus, aut maximis rebus ijs, quae secundum naturam sint, fruentem uiuere. Vide 4. de Finibus.

Si ad illam uitam, quae cum uirtute degatur, ampulla, aut strigilis accedat, sumpturum sapientem eam uitam potius, quod haec adiecta sunt, nec beatiorum tamen fore. 4. de Finib.

Dolorem non esse malum. 2. Tusc. ab esse a sapiente aegritudinem. 3. Tusc.

Voluntatem, quae Graecè uoulifis dicitur, id est appetitio eius quod bonum uideatur, ad quod adipiscendum impellit ipsa natura, esse quae quid cum ratione desiderat. 3. Tusculan. Vide initium 4. Tusculanarum.

Ea quae turpiare non sunt, nec uerbis esse flagitiosa. 1. Off.

Modestiam scientiam esse earum rerum, quae aguntur aut decenter suo loco collocandarum. Ordinem uero compositionem rerum aptis, & accommodatis locis. 3. Off.

Urbanitatem esse uirtutem. 3. Epist. Famil.

Omnes esse diuites, qui cælo & terra frui possunt. 7. libro
Epist. Familiar.

Nihil esse sapientis præstare nisi culpam. 9. lib. Epist. Famil.

Nihil esse obscœnum, nihil turpe dictu. Nam si quod sit in ob-
scœnitate flagitium, id aut in re esse, aut in uerbo nihil esse ter-
tium. 9. lib. Epist. Famil.

Crepitus æquè liberos ac ructus esse oportere. libro 9. Epist.
Familiarium.

Fugere non esse sapientis. 15. Epist. ad Brutum.

Sapientem non irasci. 3. de Orator.

Eloquentiam uirtutem, ac sapientiam esse. 3. de Orat.

Epicurei.

EPICVRVS à quo Epicurei, à doctissimis quibusque con-
tempti, nominati sunt, homo fuit mollis, & uoluptarius, quasi pue-
ri delicati, nihil cessatione melius existimans, sine arte, sine litte-
ris, insultans in omnes, sine acumine ullo, sine auctoritate, sine le-
pore, cautus, secum pugnans, non tam facetus quam adiocandum
liber. Pamphilum quendam Platonis ait à se Sami auditum. Ibi
enim adolescens habitabat cum patre & fratribus, quòd in eam
pater eius Neoctes Agripeta uenerat. Sed cum agellus eum non
satis aleret, ludi magister fuit. Nihil olet ex Academia, nihil ex
Lyceo, nihil ne è puerilibus quidem disciplinis. In Physicis Demo-
critum, in quem tamen fuit ingratus, secutus est. cui adiecit per
pauca mutans, sed ita, ut ea quæ corrigere uult deprauare uidea-
tur. Pleraq; dicit eadem, atomos, inane, imagines, infinitatem lo-
corum, innumerabilitatem mundorum, eorum ortus, et interitus,
omnia ferè, quibus naturæ ratio continetur. Habuit & Nansi-
phanem magistrum, quod non negat, omnibus tamen contumelijs
uexat, metuens ne quid unquam ab alijs didicisse uideatur. Nam
& Aristoteli, & Phedoni Socratico turpissimè maledixit, &
Metrodori sodalis sui fratrem Timocratem, quia nescio quid in
Philosophia dissentiebat, totis uoluminibus concidit, & sæpè

in scriptis gloriatus est se magistrum habuisse nullum. Sua quaedam nomina habuit, ut prolipsin Græcè appellauit, quam antea nemo eo uerbo nominarat, anteceptam animo rei quãdam informationem, sine qua nec intelligi quidquam, nec quæri, nec disputari potest. Eius selectæ, breuesq; sententiæ, cyriæ doxæ, nominatæ sunt. Eius est & titillationis uerbum, qua uoluptas sensibus adhibetur. Et cum tertium quendam motum diceret oriri extra pondus, & plagam, cùm declinat atomus interuallo minimo, id appellat elachiston. Isonomian quoque, æquabilem tributionem, dixit eam naturam, quæ est in summa illa ui infinitatis, ut omnia omnibus, paribus paria respondeant. Scripsit libros de regula & iudicio, de summo bono, de uoluptate, qui ait Cicero 2. de Diuin. si corrosus esset, putarem annonam in macello cariorem fore. Item de sanctitate, de pietate aduersus Deos. Duos & septuaginta annos uixisse tradunt. Quem familiares, præter quos non ferè in cuiusquam manus ueniebat, tanti fecerunt, ut eius imaginem non modò in tabulis, sed etiam in poculis, & anulis haberent, assererentq; unum uidisse uerum, maximisq; erroribus animos hominum liberauisset, & omnia tradidisset quæ pertinerent ad bene, beatèq; uiuendum: sed plerosq; minus eo delectari, quòd ista Platonis, Aristotelis, Theophrasti orationis ornamenta neglexerit. In physicis totus fuit alienus. Dialecticam uerò, quòd in ea planè inermis esset, & nudus, contemnebat & irridebat. Tollebat definitiones, nihil de diuidendo, ac partiendo docebat, non quomodo efficiatur, concludaturq; ratio, tradebat: non qua uia captiosa soluantur, ambigua distinguantur, ostendebat. Si enim, inquit, alterutrum concessero, aut uicturū cras Epicurum aut non, necessarium esse, necesse erit, cras Epicurum aut uiuere, aut non uiuere. Nulla autem est in natura rerum talis necessitas. In ea Philosophiæ parte, qua mores conformari putantur, ceteris uoluit uideri acutior. Cuius sententiæ, & præcepta sunt huiusmodi.

Deos esse, quòd necesse sit præstantem aliquam esse naturam.
2. de Nat. deor. quodq; in omnium animis eorum notionem im-

prese

resisset ipsa natura
sue doctrina. Non
Atheniensem cad
de Nat. deorum.
Nihil curare deos, n
agentes, membra h
bere. In quo circui
de Nat. deorum.
Deorum, quos per
tanquam inter duos
naturam. 2. de Diu
In Deo opem nullat
ollitur.
Deum animantem
mum, nec tamen am
guinem, sed quasi sa
porum concrecionem
3. de Nat. deorum.
Deos beatos esse & e
Deorum opera mundi
sit in diuiduorum & j
edere ad lineam ferre
tatis, complexionibus, C
se, mundum omnesq; p
de Finibus.
Solem quasi pedalem
caudeatur, aut maiore
natum mentiantur.
Noquam sensus muni
tam posit. Quorum
esse omne iudicium
Nullam in natura reru
Opinionem à perficiu

pressisset ipsa natura. Anticipationem quandam uocat deorum sine doctrina. Nonnullis tamen uisum est, eum, ne in offensionem Atheniensium caderet, uerbis reliquisse deos, re sustulisse. I. & 3. de Nat. deorum.

Nihil curare deos, nec sui, nec alieni, sed monogrammos & nihil agentes, membris humanis præditos, sed eorum nullum usum habere. In quo circuitione quadam deos uidetur tollere ludens. 2. de Nat. deorum.

Deorum, quos perlucidos, & perflatiles induxit, sedem esse, tanquam inter duos ludos, sic inter duos mundos propter metum ruinarum. 2. de Diuin.

In Deo opem nullam, neque gratiam. I. de Natu. deorum, ubi refellitur.

Deum animantem esse, specie hominis, quia sit pulcherrima omnium, nec tamen eam esse corpus, sed quasi corpus, nec habere sanguinem, sed quasi sanguinem. Fugiebat enim indiuiduorum corporum concretionem, ne interitus, & dissipatio consequeretur. 3. de Nat. deorum.

Deos beatos esse & æternos. 2. de Finib.

Deorum opera mundum non esse fabricatum, sed ex atomorum, id est indiuiduorum & solidorum corporum, quæ suo deorsum pondere ad lineam ferretur, qui est naturalis omnium corporum motus, complexionibus, & copulationibus, & adhætionibus inter se, mundum omnesq; partes mundi, quæq; in eo essent, effici. 1. de Finibus.

Solem quasi pedalem, aut bipedalem, posse etiam minorem esse quam uideatur, aut maiorem, sed non multo, ut oculi aut nihil, aut non multum mentiantur. 2. Acad. & I. de Finib.

Nunquam sensus mentiri, sed omnes ueros esse, in ijsq; iudicia rerum posita. Quorum si unus semel in uita mentitus sit, sublatum esse omne iudicium ueri, & falsi. I. de Finib.

Nullam in natura rerum necessitatem.

Opinionem à perspicuitate seiungendam, quæ ueri contur-

bat cognitionem. 2. Academic.

Quidquid aut sit, aut fiat, naturalibus fieri aut factum esse ponderibus & motibus. 1. de Finib.

Pecudis & hominis idem bonum. 1. Acad.

Ad uoluptatem & dolorem, & quæ fugiamus, & quæ sequamur, referri omnia. 1. de Finib. & 2. omnes animi & uoluptates, & dolores ad corporis uoluptates, & dolores pertinere.

Ultimum bonorum in uoluptate, idq; sensibus iudicari, & commoneri, ut ne argumentandum quidem de eo sit. 1. 2. & 3. de Fin. Voluptatis autem uerbo significari saporem, & corporum complexum, & ludos, atque cantus & formas eas, quibus oculi iucundè moueantur. 3. Tusc.

Summum malum dolorem. 1. de Finib. & 2. Tusc.

Inter uoluptatem, & dolorem nihil medium. Nam omni dolore carere non modò uoluptatem esse, uerumetiam summam uoluptatem, eam enim augeri, amplificariq; non posse. 1. de Finib. & 3. Tusculan.

Non minorem percipi uoluptatem ex contemptissimis escis & potionibus, quàm rebus exquisitissimis ad epulandū. 1. de Finib.

Cupiditatum tria genera, unum earum quæ essent & naturales, et necessariae, alterum quæ naturales essent, nec tamen necessariae, tertium, quæ nec naturales, nec necessariae. quarum nec modus ullus, nec finis inueniri potest. 1. de Finib. reprehenditur quod partem in genere numeret. Duo enim genera esse, naturales, & inanes naturaliū item duo, necessariae, et non necessariae.

Non posse iucundè uiui nisi sapienter, honestè iustèq; uiuatur nec sapienter, honestè, iustè, nisi iucundè. 1. & 2. de Finib.

Rem definiri non placere. 2. de Finib.

Sapientem semper esse beatum, finitas habere cupiditates, negligere mortem. 3. de Finib.

Honestum expeti propter uoluptatem qui negant, eos inani uoce sonare, uel, ut est in Tusc. 3, uoces inanes fundere. Sic enim loquebatur.

Parete

Parere animam

Tusculanarum.

Leuationem en

catione à cogitanda

templandis. 3. Tusc.

Opinionem malis

quæ & expectatum

uicini mala, nec ferip

Naturales diuitias

contenta. 3. de Finib.

Diuturnitatem te

uoluptatem

semper eterna. 2. de

Nullam in sapien

de Finibus.

Magnum dolorem

2. Tusculan.

Nec gaudere que

de Finibus.

Mortem nihil ad

soluitur. 2. de Finib.

Saturatur sapiens, si

corum, quàm iuauit

ZENO Citius

ter fuit, homo acutus

lunas. Is cum Polem

peret, & peracutè mu

& eleganter confutauit

Partitionem Philosophi

idem, aliter loq

Parere animum rationi posse, & quo illa ducat, sequi. 3. Tusculanarum.

Leuationem ægritudinis in duabus rebus positam esse, auocatione à cogitanda molestia, & reuocatione ad uoluptates contemplandas. 3. Tusc.

Opinionem mali ægritudinem esse natura, siue illud antè prouisum & expectatum sit, siue inueterauerit neq; enim uetustate minui mala, nec fieri præmeditata leuiora. 3. Tusc.

Naturales diuitias parabiles esse, quod paruo esset natura contenta. 3. de Finib.

Diuturnitatem temporis ad beatè uiuendum nihil afferre, nec minorem uoluptatem percipi in breuitate temporis, quàm si illa sit sempiterna. 2. de Finib.

Nullam in sapientem uim esse fortunæ. 3. Tusculan. & 2. de Finibus.

Magnum dolorem breuem, longinquum leuem. 2. de Finib. & 2. Tusculan.

Nec gaudere quenquam nisi propter corpus, nec dolere. 2. de Finibus.

Mortem nihil ad nos pertinere, quòd sine sensu sit, id quod dissoluitur. 2. de Finib.

Si uratur sapiens, si crucietur, in Phalaridis tauro si erit, dicturum, quàm suaue est hoc, quàm hoc non curo.

Zeno.

ZENO Citieus ex Cipro insula Stoicorum princeps & pater fuit, homo acutus, uerecundiam & libertatem loquendi amans. Is cum Polemonem audisset, ualdeq; subtiliter disserteret, & peracutè mouerentur, Peripateticorum satis copiose & eleganter constitutam disciplinam corrigere conatus est. Partitionem Philosophiæ in tres partes retinuit. In ceteris sentiebat idem, aliter loquebatur, nihilquæ præter nouitatem

uerborum deferebat. Cui tamen cur hoc faceret, nullam causam fuisse ait Cic. 4. de Fini. ubi de eo multa dicuntur. Si enim ea quæ dicit ita sentiret, inquit, ut uerba significant, nihil inter eum uel Pyrrhonem, uel Aristonem præceptorem interesset. Sin autem eos non probabat, quid attinuit cum ijs, quibuscum re conueniebat, uerbis discrepare? Breuibus & acutulis conclusionibus, quod uellet, efficiebat, similitudine sæpe utens, et uisum, assensum, comprehensionem & scientiã gestu & similitudine manuum distinguebat. Nam cum extensis digitis aduersam manum ostēderat, uisum, inquebat, huiusmodi est. deinde cum paulum digitos contraxerat, assensus huiusmodi tum cum planè compresserat, pugnumq; fecerat, comprehensionem illam esse dicebat. Qua ex similitudine, etiam nomen ei rei, quod ante non fuerat, catalipsin imposuit. Cum autem leuam manum admouerat, & illa pugnum arctè uehementerq; compresserat, scientiam talem esse dicebat, cuius compotem, nisi sapientem esse neminem. Cum eo Academicæ nouæ magna rixa fuit. Magnam præterea molestiã primus suscepit, & minimè, ut ait Cic. necessariam commentitiarum fabularum reddere rationem, uocabulorum cur quidque ita appellatum sit, causas explicare. Itaq; cum Hesiodi Theogoniam interpretatur, tollit omnino usitatas, perceptasq; cognitiones deorum. Denique neque Iouem, neq; Iunonem, neque Vestam, neque quenquam qui ita appelletur, deorum habendum numero, sed rebus inanimatis, atque mutis per quandam significationem hæc tributa nomina. 2. de Nat. deorum.

Aethera summum Deum, mente præditum, qua omnia regantur. In Luc. 1. de Nat. deorum.

Quatuor solum initia rerum quintam Arist. naturam non adhibendam. 1. Academ. 4. de Finibus.

Animum ignem. 1. Tusc.

Naturam esse ignem, quæ quidque genuerit, & mentem, atq; sensus. Ignem autem artificiosum ad gignendum progredientem uia. 2. de Nat. deorum.

Deum

Deum esse mundum
nihil enim posse effici
Sensus uinctos esse
scias, quam nos uisum
Que uisa sunt, &
gere animorum, quam
Academ.
Visis non omnibus a
piam quandam habere
tenetur. Id autem uisum
Quod cum acceptum
non appellari, similem
Quod erit sensu
ita erat comprehensio
erit aliter, in scientia
illa & cum falso, inco
scientiam comprehendit
in prauis numeris
Sensibus fidem tribu
uera esset & fidelis
Naturam quasi norm
nde postea notiones re
principia solum, sed
um uite reperiuntur
Errorem & temerita
opinionem à uirtute se
Naturalem legem au
stem prohibentem
Rationem quandam
nem esse. Astrui hoc u
notum; mutationibus
Mundum animantem
non posse animantem, qu
adeo,

Deum esse mundum, eumq; animantem, & ratione præditum
nihil enim posse effici ab eo, quod esset expers corporis. I. Acad.

Sensus iunctos esse è quadam quasi impulsione oblata extrinsecus, quam nos uisum appellemus licet. I. Acad.

Quæ uisa sunt, & quasi accepta sensibus, assensionem adiungere animorum, quam esse uult in nobis positam & uoluntariam. I. Academ.

Visis non omnibus adiungendam fidem, sed his solum, quæ propriam quandam haberent declarationem earum rerum quæ uiderentur. Id autem uisum, cum ipsum cerneret comprehensibile. Quod cum acceptum iam, & approbatum esset, comprehensionem appellari, similem his rebus quæ manu prenderentur. I. Aca.

Quod erat sensu comprehensum, id ipsum sensum appellari, & si ita erat comprehensum, ut conuelli ratione non possit, scientiam sin aliter, inscientiam, ex qua existeret opinio, quæ est imbecilla & cum falso, incognitoq; communis. Sed inter scientiam, et inscientiam comprehensionem collocari, eamq; neq; in rectis neque in prauis numerari, sed soli credendum esse. I. Acad.

Sensibus fidem tribuendam, quod comprehensio facta sensibus & uera esset & fidelis. I. Acad.

Naturam quasi normam scientiæ, & principium sui dedisse, unde postea notiones rerum in animis imprimerentur, è quibus non principia solum, sed rationes quædam ad rationem inueniendam uitæ reperiuntur. I. Acad.

Errorrem & temeritatem & ignorantiam, & opinionem et suspicionem à uirtute sapientiæq; remouendam. I. Acad.

Naturalem legem diuinam esse, eamq; uim obtinere recta imperantem prohibentemq; contraria. 2. de Finib.

Rationem quandam per omnia pertinentem naturam ut diuinam esse. Astris hoc idem tribuendum, tum annis, mentibus, animorumq; mutationibus. I. de natu. deor.

Mundum animantem ratione regi, sapientem, alioqui ex se non posse animantem, compotemq; rationis procreare. 2. & 3. de nat. deo.

Ipfius mundi, qui omnia complexu suo coerces & continet, naturam non artificiofam folùm, fed planè artificem, confultricem, & prouidam utilitatum, opportunitatumq; omnium. 2. de natura Deorum.

Contrahi animum & quafi labi atq; concidere, & ipfum effe dormire. 2. de diuinat.

Omnem uim loquendi in duas diuifam partes Rhetoricam palmæ, Dialecticam pugno fimilem. 2. de Finibus, & in Oratore.

In una uirtute, quæ efi ingenij præftantia, omnia quæ ad beatam uitam pertinent, pofita. in Luc. 5. de Finibus & 5. Tufculanarum.

Cetera autem etfi nec bona, nec mala effent, tamen alia fecundum naturam, alia naturæ contraria ijs ipfis, alia interiecta & media. Vide in Luc. fub finem & 4. de Finib.

Effe uerum quoddam & fimplex bonum, quod non poffit ab honeftate feiungi. in Luc.

Sapientem etiam fi mendicus fit, non beatum modò, fed diuitem, femperq; beatiffimum. 5. de Finibus.

Nihil malum, nifi quod turpe & uitiofum fit. 2. Tufcul.

Virtutem non poffe constare, fi in ceteris rebus effet quidquam, quod aliud alio melius effet aut peius. 4. de Finib.

Dolorem afperum contra naturam, difficilem perpeffu, triftem, durum. 2. Tufc.

Perturbationem fiue pathos effe auerfam à recta ratione contra naturam animi commotionem, uel appetitum uehementiorem, qui procul abfit à naturæ constantia. 4. Tufc.

Pythagoras.

PYTHAGORAS Pherecidis difcipulus fuit præftantiffi fapientia & nobilitate, fuma auctoritate, fine ulla hilaritate. Quietem atque otium fequutus à regendis ciuitatibus toum fet

ad oca

ad cognitionem rerum transtulit. Cumq; ubi quid esset, quod
disci posset, eo iudicaret ueniendum, ultimas terras peragravit,
Aegyptum lustravit, & Persarum Magos adiit, difficiles Barba-
rorum regiones pedibus obiit, multa maria transmisit. Venit eti-
am Phliuntem, & cum Leonte principe Phlasiolorum doctè &
copiose quaedam differuit, non sine admiratione eius ingenij &
eloquentiae. Philosophi nomen primus inuenit, cum ante eum sa-
pientes & haberentur, & nominarentur, qui in rerum contem-
platione studia ponerent. Inde Superbo regnantè, in Italiam, in
qua fuit temporibus iisdem, quibus L. Brutus patriam liberavit
tenuitq; magnam Graeciam cum honore & disciplina, tum etiam
auctoritate ac eam & priuatim & publicè exornauit praestan-
tissimis & institutis & artibus. Locus, sedesq;, ubi uitam edidit,
in Metaponto est. Doctrina uerò cum longè lateq; flueret, Ro-
mam permanasse dicitur, idque cum coniectura probabile esse,
tum quibusdam etiam uestigijs indicari ait Cicero. Quis enim
est, qui putet, cum floreret in Italia, Graecia potētissimis & maxi-
mis uiribus ea quae magna dicta est, in hisq; primum ipsius Py-
thagorae, deinde postea Pythagoreorum tantum nomen esset, ut
nulli alij docti uiderentur, Romanorum ad eorum doctissimas
uoces, aures clausas fuisse? Quinetiam arbitratur propter Py-
thagoreorum admirationem, Numam quoque regem, etsi annis
permultis ante fuit, quam Pythagoras, Pythagoreum à poste-
rioribus existimatum. Nam cum Pythagorae disciplinam, & in-
stituta cognoscerent, regisq; eius aequitatem, & sapientiam à ma-
ioribus suis accepissent, aetatem & tempora ignorarent propter
uetustatem, eum qui sapientia excelleret, Pythagorae auditorem
fuisse crediderunt. Pythagoreos autem, qui Philosophi Italici no-
minantur, carminibus solitos esse dicunt & praecipua quaedam oc-
cultius tradere solebant enim multa celare alienos, & mentes
suas à cogitationum intentione cantu, fidibusq; ad tranquillita-
tem traducere. Praeterea si quid affirmarent in disputando, cum
ex ijs quæreretur, quare ita esset, respondere solitos, ipse dixit.

ipse

Ipsè autem erat Pythagoras. Tantum opinio præiudicata poterat, ut etiam sineratione ualeret auctoritas. Eius sunt hæ sententiæ.

Ex numeris & Mathematicorum initijs proficisci omnia. *Academ.*

Aram deorum sanguine non aspergendam. *1. de natura Deorum uide in Diogene Laer. Metempichosin.*

Animum Deum per naturam rerum omnem intentum & comitantem, ex quo nostri animi carperentur. *1. de natura deor. ubi refellitur. delibatos animos ex uniuersa mente diuina. de Sen.*

Tum maximè pietatem, & religionem uersari in animis, cum rebus diuinis operam damus. *2. de leg. in Acad.*

In iussu Imperatoris Dei de præsidio & statione uitæ non decedendum. *2. de Leg.*

Ad harmoniam canere mundum. *1. de natu. deor. uide Somn. Scip. & Arist. 2. de cælo.*

Qui ceteris omnibus pro nihilo habitis, eorum naturam studiosè intuerentur, sapientiæ studiosos, id est enim Philosophos. *5. Tusc.*

Summæ sapientiæ rebus nomina imponere. *1. Tusc. Plato inerat.*

Ad dormiendum, quo in somnijs rectiora uideamus, præparato quodam cultu, atq; uictu proficisci oportere, fabaq; abstinere, quasi eo cibo mens non uenter infletur. *2. & 4. de Diuin.*

Socrates.

IN Socrate uitia quædam Zopirus ex eius forma notauerat. Quæ tamen ipse ratione ita deiecit, ut sanctissimè uixerit, doctusq; planè ac omnibus etiam Apollinis oraculo sapientissimus iudicatus fuerit, omniumq; eruditorum testimonio, ait Cicero, & totius iudicio Græciæ, cum prudentia, & acumine & uenustate, & subtilitate, tum uerò eloquentia, uarietate, copia quam se cunq; in partem dedidisset, facilè princeps, Archelaum Anaxagore

gore

goræ discipulum audiuit. Diuitias ita contempsit, ut in pompa cum magna uis auri, argentiq; ferretur, dixerit, quàm multa non desidero. Nudis pedibus, ijsq; durissimis fere semper erat. Quem fidibus docuit senectute fere confectum nobilissimus fidicen, què Canus uocitatus est. Dicendi exercitationem exagitauit, atque contempsit cuius tamen sermones ab ijs, qui illum audierunt, cum ipse nullam litteram reliquisset, perscripti uariè copioseq; Cicero ita studiose legit, ut cum eo uixisse sibi uideri dicat. Dixit pleraq; mirabilia Stoicorum quæ Paradoxa nominantur, primusq; à rebus occultis, & ab ipsa natura inuolutis, ut sunt numeri, motusq; & unde omnia oriantur, quouè recedant, siderum magnitudines, interualla, cursus & cuncta cælestia, in quibus ante eum Philosophi occupati fuerunt, auocauit Philosophiam, & ad uitam communem adduxit, ut de uirtutibus, & uitijs, omninoq; de bonis rebus, & malis quæreret. cælestia autem uel procul esse à nostra cognitione censeret, uel si maxime cognita essent, nihil tamen ad bene uiuendum conferre, ob eamq; causam cum aiunt Philosophiam de cælo deuocasse, & in domos introduxisse. In omnibus ferè sermonibus, qui à Platone & Xenophonte & Aeschine perscripti sunt diligenter, ita disputat, ut nihil affirmet ipse, refellat alios, nihil se scire dicat, nisi id ipsum, eoq; præstare ceteris, quòd illi, quæ nesciant, scire se putent. Ipse se nihil scire id unum sciat, ob eamq; causam se arbitrari ab Apolline omnium sapientissimum esse dictum, quòd hæc esset unà sapientia, non arbitrari se scire quod nesciat. Quæ cum diceret constanter & in sententia permaneret, omnis eius oratio tum in uirtute laudanda, & in omnibus hominibus ad uirtutis studium cohortandis consumebatur, perfectum sibi opus esse ratus, si quis satis esset concitatus sua cohortatione ad studium cognoscendæ, percipiendæq; uirtutis. Quibus enim id persuasum esset, ut nihil mallent se esse, quàm bonos uiros, ijs reliquam facilem esse doctrinam. Sophistarum, qui arrogantibus sanè uerbis docere se profitebantur, quemadmodum causa inferior fieri superior posset, opiniones percontando

tando & interrogando, ut ex Platone intelligi potest, elicere solebat, ut ad ea, quæ hi respondissent, si quid uideretur, diceret, de omnibus disputans. Hac enim ratione contra alterius opinionem differendi facillimè, quòd uerissimum esset, inueniri posse iudicabat. Xantippe eius uxor prædicare solita est, eodem uultu semper se uidisse exeuntem illum domo & reuertentem. Cùm enim mentis, à qua is fingitur, nulla fieret mutatio, erat quoq; semper idem uultus, eademq; frons. Inductione, quæ ex pluribus collationibus peruenit quò uult, quæq; Græcè paragoge nominatur, plurimum est usus in sermonibus, & societatibus faceta etiam & elegantia ironia dissimulantiaq; longè omnibus præstitit. Homo enim minimè ineptus, & idem etiam facetus, cùm de sapientia disputaretur, hanc sibi ipse detrahebat, eis tribuere illudens, qui eam sibi arrogarent, ut apud Platonem, in cælum fert laudibus, Prothogoram, Hyppiam, Prodicum, Gorgiam, ceterosq; se autem omnium rerum inscium fingit & rudem. Dicuntur ab eo dissociati disertis à doctis, & deinceps à Socraticis omnibus philosophi eloquentiam despexisse, oratores sapientiam hincq; dissidium illud extitisse quasi linguæ atq; cordis, ut alij nos sapere, alij dicere docerent. Scelere tandem et iniquitate iudicum in carcerem coniectus est. in qua nec patronam quæsiuit ad iudicium capitis, nec iudicibus supplex fuit, quorum magister & dominus uidebatur esse potius quàm supplex aut reus, adhibuitq; liberam cõtumaciam, à magnitudine animi ductam, non à superbia, & supremo uitæ die de immortalitate animorum multa differuit, & paucis ante diebus, cùm facile posset educi è custodia, noluit. cumq; penè iam manu mortiferum illud teneret poculum, locutus ita est, ut non ad mortem trudi, uerùm in cælum uideretur ascendere, Critoni uerò suo familiari dixit sibi post tertium diem esse moriendum. uidisse enim in somnis pulchritudine eximia foeminã, quæ se nomine appellans diceret homericum quendam eiusmodi uersum.

Tertia te Phthiæ tempestas læta locabit.

Quod ut est dictum, sic scribit Plato cõtigisse. Vide de Sepulchro

& Lys

Lysie orat. in Ap
Ciceronem.

Animos hominum
excedentium. Imp

rum bonis uerò & ca
dem reditum patere. T

Bonos, beatos, impro
Bonorum uitam beati

Inter Alcibiadem jum
ritatem haberet, nihil

uilitatem à natura
fictior.

Voluptatem nullo loc
nem, potionis stim. 2 d

Omnes in eo, quod sa
tibus.

PLATO Isocrati
et copiosus, doctus &

ula, singulari eloquenti
est futura, cum illi

disserent. Unde & I
sic loquitur & cum non

sumum auctorem &
Quem tanti fecit, u

nderit. & cum eo errare
solum auctorem

et minus esse Phi
tanquam sancto, au

endo precepta commo
geometria, numeri
en fuit præstantissim

& Lysiae orat. in Apoph. Huius ferè decreta sunt hæc apud Ciceronem.

Animos hominum esse diuinos, eorumq; duplices cursus è corpore excedentium. Impijs quoddam iter esse seclusum à concilio deorum bonis uerò & castis, ad deos, à quibus essent profecti, facilem reditum patere. 1. Tusc. & de Amic.

Bonos, beatos, improbos miseros. 5. Tusc. Vide Apoph.

Bonorum uitam beatam. 5. Tusc.

Inter Alcibiadem summo loco natum, & quemuis baiulum, nisi uirtutem haberet, nihil interesse. 3. Tusc.

Vtilitatem à natura non esse seiungendam. 1. de Leg. & 3. Officior.

Voluptatem nullo loco numerandam. Cibi condimentum esse famem, potionis sitim. 2. de Finibus & 5. Tuscula. in Apoph.

Omnes in eo, quod scirent, satis esse eloquentes. 1. de Oratoribus.

Plato.

PLATO Isocratis fuit equalis. Homo uariis & multiplex & copiosus, doctus & planè sapiens ac diuinus, magna uerecundia, singulari eloquentia, & suauitate orationis, quæ promissa est futura, cum illi in cunis paruulo dormienti apes in labelis consedisent. Vnde & Iouem aiunt Philosophi, si Græcè loquatur, sic loqui & eum non dicendi solùm, sed etiam intelligendi grauisimum auctorem & magistrum multis locis Cicero uocat. Quem tanti fecit, ut Deum & principem Philosophorum crediderit, & cum eo errare maluerit, quàm cum alijs bene sentire, eius ipsa solum auctoritate fretus. Ab eo etiam qui dissident, plebeios & minutos esse Philosophos putat. Ob eamq; causam à Platone tanquam sancto, augustoq; fonte multa de bene, beateq; uiuendo præcepta commodè mutuatus, Latinè explicauit. Se in musicis, geometria, numeris, astris ferè contriuit, in quibus etiam fuit præstantissimus, Aegyptum peragrauit, ut à

Sacera

Sacerdotibus barbaris numeros, & cœlestia acciperet, post Tarentum ad Archytam, Italiam, ad ceteros Pythagoreos, Eteroaem, Timæum, Acrionem, Locros, ut cūm Socratem expressisset adiungeret Pythagoreorum disciplinam, eaq; quæ Socrates repudiabat, addisceret. Dionem Syracusium & Demosthenem doctrina expoliuit. Remp. non attigit, quia cūm offendisset populum Atheniensem propè iam desipientem senectute, cumq; eum nec persuadendo, nec cogendo regi posse uidisset, cūm persuaderi diffideret cogi fas esse non arbitratur. Nouam quandam finxit in libris ciuitatem usq; eò illa quæ dicenda de iustitia putabat, à uitæ consuetudine, & à ciuitatum moribus adhorrebant. In ceteris, qui dialogi dicuntur, in quibus locutio & si absit à uersu, tamen quod incitatius feratur, & clarissimis uerborum luminibus utatur, potius poëma putanda, quàm comicorum poëtarum, nihil affirmatur, & in utranq; partem multa differuntur, de omnibus quæritur, nihil certi dicitur, omnibus ferè Socrates exprimitur. Iniquitate Dionysij Siciliae Tyranni cui se commiserat, in maximis periculis, insidijsq; uersatus est. Tandem uerò uno & octogesimo anno scribens mortuus. Ab eo una & consentiens duobus uocabulis Philosophiæ forma instituta est de qua diximus in Academicis & Peripateticis. Huius ferè decreta sunt hæc à Cicero ne notata.

Deum { Asomaton id est, sine corpore ullo. 1. de Nat. deorum.
Opificem, ædificatoremq; mundi. De Vniuer.
Patrem huius mundi, qui quid sit inquirendum non esse. 1. de nat. deo.
Donis ab impijs non esse placandum, cūm uir nemo probus ab improbo se donari uelit. 2. de legib.

Castà dona Deo consecranda. Vide 2. de Leg.

Ex materia in se omnia recipiente mundum esse factum à Deo sempiternum. In Luc.

Mentem

Mentem, idem solum
semper esset simpli

Duos esse motus, unum

moventur, diuini

de finire moueri, sed

quom mouendi, & pro

1. Tuscu. 1. de nat.

Animi duas esse partes

ertem. In particeps

llatorem, id est placida

notus turbidos, tum in

rationi, qui Græcip

scul.

Animam triplicem esse

ut in arce, ira in pe

Philosophandi rationem

alteram de natura, &

ad.

id est, quas recte species

esse diuinum. 1. Acad. 2.

intelligentia contin

utere aut, non esse. 1.

Mundum sempiternum.

si forma nulla sit pul

am, & aërem. 1. de nat.

Donem do. Triumam ungen

lan societatis vinculo con

Memoriam recordationem

ad quam recordari. 1. T.

licum e genere esse eu

magistratus. 3. de leg.

Mentem, ideam solam cui crederetur, quia sola cerneret id quod semper esset simplex, & unius modi, & tale quale esset. I. Acad.

Duos esse motus, unum suum, alterum externum, quæ sua sponte moueantur, diuina esse. Animum seipsum mouere, nec unquam desinere moueri, sed esse ceteris quæ mouentur, fontem & principium mouendi, & proinde immortalem & æternum. Som. Scip. & I. Tuscu. I. de natu. deor. de Senect.

Animi duas esse partes, alteram rationis participem, alteram expertem. In participem rationis ponit, Pythagoram secutus, tranquillitatem, id est placidam, quietamq; constantiam. In illa altera motus turbidos, tum iræ, tum cupiditatis, contrarios inimicosq; rationi, qui Græci pathi dicuntur, nostris perturbationes. 4. Tuscul.

Animam triplicem esse cuius principatus, id est ratio, in capite sicut in arce, ira in pectore, cupiditas subter præcordia. I. Tuscul.

Philosophandi rationem triplicem, unam de uita & moribus, alteram de natura, & rebus occultis, tertiam de differendo. I. Acad.

In ideis, quas rectè species, aut formas possumus dicere, quiddam esse diuinum. I. Acad. eas non gigni, sed semper esse, & ratione, & intelligentia contineri. I. de Orat. cetera, quod oriuntur & intereant, non esse. I. Tuscul.

Mundum sempiternum, animantem, beatum & rotundum, quod ea forma nulla sit pulchrior, Deum item, & cælum, & astra, & terram, & aërem. I. de nat. deo.

Omni doctrinam ingenuarum & humanarum artium uno quodam societatis uinculo contineri. 3. de Orat.

Memoriam recordationem esse superioris uitæ, & discere nihil aliud quam recordari. I. Tuscul. & de Senect.

Titanum è genere esse eos, qui ut illi cælestibus, sic hi aduersentur magistratibus. 3. de legib.

Quaecunque mutatio morum in principibus extiterit, eandem in populo secuturam. 3. de Leg. & 1. Epist. Famil.

Ei qui Reip. praefuturus sit, duo tenenda, unum, quidquid agitur, ad utilitatem civium referendum. alterum, totum corpus Reip. curandum. 1. Offic.

Naturales quasdam esse conuersiones rerum. 3. de Diuin.

Philosophos in ueri inuestigatione uersari, eosq; iustos. 5. Tuscul.

Nihil praeter uirtutem bonum. 5. Tuscul.

Oculorum sensum acerrimum. 2. de Finibus.

Poetas ex ciuitate eijciendos, quod neruos omnes uirtutis elidant. 2. Tusc.

Bonos beatos, improbos miseros. 5. Tusc.

Sapientem effici neminem, si bis in die saturus fiat, nec unquam pernoctet solus. 5. Tuscul.

Nihil tam effluere in animos teneros atq; molles, quam uarios canendi modos. 2. de Leg. musicorum cantibus mutatis, mutari ciuitatum status. 3. de Leg.

Iusta funerum ad interpretes religionum pertinere, sepulchrorum nullam partem ex agro culto, eoue, qui coli possit, sumendam. 2. de Leg.

Sic ad somnum proficiscendum corporibus affectis, ut nihil sit, quod errorem animis, perturbationemq; afferat. 1. de Diuinat.

Voluptatem malorum escam. de Senect.

Vim neq; parenti, neq; patriae afferendam. 1. Epist. Famil. Vide reliqua in Apoph.

Aristoteles.

ARISTOTELES Stagiritis longe omnibus, Platone excepto, ingenio, & diligentia praestans, in rebus uel inueniendis, uel iudicandis accerrimus, admirabili quadam scientia et copia ce-
terorum studia restinxit. Platonis alumnus fuit. A quo tamen uno
at quia

ut quidam aiunt, dissentiens in tertio Philosophiæ libro multa turbavit. modo enim menti tribuere omnem diuinitatem, modo alium præfecisse mundo, eiq; eas partes tribuisse asserunt, ut replicatione mundi quadam motum regat, atque tueatur. tum cæli ardorem Deum esse dixisse, cum non intelligeret cælum mundi esse partem, quem alio loco designarit Deum, & primùm eas species, quas mirificè magister Plato erat amplexatus, labefactasse. Veteres Philosophos accusans, qui existimassent Philosophiam suis ingenijs esse perfectam, dicebat eos aut stultissimos, aut gloriosissimos fuisse, sed se uidere, quòd paucis annis magna accessio facta esset, breui tempore Philosophiam planè absolutam fore. Itaque uitæ degendæ ratio maximè quidem illi placuit quæ in contemplatione & cognitione posita rerum quæ quia Deorum erat simillima, sapiente uisa est dignissima, atque ijs de rebus & splendida est eius & illustris oratio. Duo genera eius librorum sunt, unum populariter scriptum, quòd exotericon appellatur, alterum limatius, quod in commentarijs relictum est. Persecutus est omnium animantium ortus, uictus, figuras. tum omnium ferè ciuitatum non Græciæ solum, sed etiam Barbariæ mores, instituta, disciplinas qualem in Rep. principem esse conueniat, qui esset optimus Reip. status docuit, omnemq; hunc ciuilem locum post Platonem principem illustrauit. Grauius & uerè eos reprehendebat, qui has effusiones pecuniarum non admirarentur, quæ sunt ad multitudinem deliniendam. Tandem uerò cum florere Isocratem, cui paulo infensius aduersatus fuisse uideatur, nobilitate discipulorum uideret, quod ipse suas disputationes à causis forensibus & ciuilibus ad maiorem sermonis eloquentiam transtulisset, mutauit repente totam formam propè disciplinæ suæ, uersumque quendam de Philoctete paulò secus dixit. Ille enim turpe sibi ait esse tacere cum Barbaris, hic autem cum Isocratem pateretur dicere. Itaque ornauit, & illustrauit doctrinam illam omnem, quam pomeridianis horis docebat, rerumque cognitionem cum

orationis exercitatione coniunxit. De Rhetorica scripsit accuratè, eiusq; originem sic docuit. Cùm sublatis in Sicilia tyrannibus res priuatæ longo interuallo iudicijs repeterentur, tum primum, quod esset acuta illa gens, & controuersa natura, artem & præcepta Siculos Coracem, & Tysiam conscripsisse. Nam antea solitum neminem uia nec arte, sed accuratè tamen & de scripto plerosq; dicere, scriptasq; fuisse & paratas à Protagora rerum illustrium disputationes, quæ nunc communes dicuntur loci. A principe igitur illo, atq; inuentore Tysia ueteres artis scriptores repetitos unum in locum conduxit, & nominatim cuiusq; præcepta magna conquisita cura conscripsit, atq; enodata diligenter exposuit ac tantum ipsis inuentoribus suauitate, & breuitate dicendi præstitit, ut nemo illorum præcepta ex ipsorum libris cognoscat, sed omnes qui, quòd illi præcipiant, uelint intelligere, ad hunc quasi ad quendam multò commodiorem explicatorem reuertantur. Huius mos in docendo fuit, ut adolescentes non ad Philosophorum morem tenuiter differendi, sed ad copiam Rhetorum in utranq; partem, ut ornatiùs et uberius dici posset, exercerentur. Idèq; ut in omni causa duas contrarias rationes explicarèt, locos, sic enim appellat, quasi argumentorum notas tradidit, unde omnis argumentatio, & ad Philosophorum disputationem, & ad hanc qua in causis utimur, inueniretur. Quo factum est, ut Philippus rex sapientissimus hunc filio suo Alexandro doctorem accierit, à quo eodem ille & agendi acciperet præcepta, & eloquendi. Cùm uerò argumentandi genus, quod per ratiocinationem expolitur, summè ab eo esset frequentatum, postea Stoici, qui Dialectici dicuntur, spinosiora multa pepererunt. Ciceronis temporibus ab ipsis philosophis præter admodum paucos, ignorabatur. Quos in Topicis reprehendit Cicero, quòd non modo rebus his, quæ ab illo dictæ & inuentæ sunt, allici debuerunt, sed dicendi quoq; quadam cùm copia, tum etiam suauitate. Huius sunt decreta, hæc notata à Cicerone.

Deos esse huius mundi moderatores, 2. de Nat. deo.

MUN

PHILO

Mundum non esse

ita tam præclari op

Quantum esse g

esq; singulares, qu

Tusc.

Animum entelectian

am & perennem motio

Eudem: somnio.

Que mouentur aut

ita. 2. de nat. deo.

Ortum quorundam

ignenda animalia ep

Somnia fieri ex reli

ans gesseris, aut cog

Omnes ingeniosos, m

is præfugiens ac diu

Apud Hypanem fl

it, bestiolas quædam n

Grues cum loca calid

li formam efficere eum

deinde sensim ab ut

us autum leuari. 2. de

Omnia quæ secundum

la. Diuitias, bonum. 4. d

Honestatem non salum

esse habendam, quam

Virtutem ad supplicium

Tusc.

Rhetoricam quasi ex d

at.

Tribus in generibus re

ratio. 4. deliberatio. iudi

in deliberatio. f. cum eff

Mundum non esse ortum, quod nulla fuerit nouo consilio initio tam præclari operis inceptio. In Luc. 4. & 1. Tusc.

Quintum esse genus uacans nomine, è quo sint astræ, mentesq; singulares, quatuor elementorum dissimile. 1. Acad. m. & 1. Tusc.

Animum entelechian nouo nomine, id est quandam continuatam & perennem motionem. 1. Tusc. Vide 1. de diuina. de animo in Eudemi somnio.

Quæ mouentur aut natura moueri omnia, aut ui, aut uoluntate. 2. de nat. deo.

Ortum quorundam animalium in igne uel æthere, quod sit ad gignenda animalia aptissimus. 2. de nat. deo.

Somnia fieri ex reliquijs inherentibus earum rerum, quas uigilans gesseris, aut cogitaris. 2. de Diuin.

Omnes ingeniosos, melancholicos, habere etiam aliquid in animis præfagiens ac diuinum. 1. Tuscula.

Apud Hypanem fluuium, qui ab Europæ parte in pontum influit, bestiolas quasdam nasci, quæ unum diem uiuant. 1. Tusc.

Grues cum loca calidiora petentes maria transmittunt, trianguli formam efficere eius enim summo angulo aerem ab aduerso pelli deinde sensim ab utroq; latere tanquam remis, ita pennis cursus auium leuari. 2. de Nat. deor.

Omnia quæ secundum naturam sint, bona, quæ autem contra, mala. Diuitias, bonum. 4. de Finib.

Honestatem non solum expetendam, sed omni pondere grauiorem esse habendam, quam reliqua omnia. 3. Offic.

Virtutem ad supplicium cum beata uita in taurum descendere. 3. Tusc.

Rhetoricam quasi ex altera parte respondere dialecticæ. in Orat.

Tribus in generibus rerum uersari rhetoris officium, demonstratiuo, deliberatiuo, iudiciali. 1. de Iuuent.

In deliberatiuo finem esse utilitatem. 2. de Iuuent.

In oratione numerum, non uersum esse debere. Orat.

Qui pedes seruandi sint, uide ibidem.

Eam figuram, quam Rhetores hypallagen appellant, metonymiam grammatici, ut cum pro Afris immutamus Africam, translationi subiungi, & abusionem, quam catachresim uocant, cum minutum dicimus animum pro paruo. in Orat.

Speusippus.

SPEUSIPPVS à Platone auunculo relictus est, quasi philosophiæ hæres cum Xenocrate in Academia. Censuit uim quandam esse, qua omnia regantur, eamq; animalem, uolens euellere ex animis cognitionem deorum. 1. de Natu. deor.

Xenocrates.

XENOCRATES Aristotelis discipulus de natura Deorum libros scripsit, in quibus nulla species diuina describitur. Tantopere uirtutem exaggerauit, & extenuauit cetera, & abiicit, ut inde philosophorum grauisissimus sit habitus, cum tamen esset hebes & tardus ingenio. Hinc ciues eum testimonium dicentem iurare prohiberunt, uide eius Apoph. Huius uero hæc sunt præcepta.

Nullam esse animi figuram & quasi corpus, uerum numerum, cuius uis in natura maxima esset. 1. Tusc.

In uirtute non beatam modò uitam, sed etiam beatissimam. 5. Tuscul.

Deos esse octo. quinque eos, qui in stellis uagis nominantur. unum qui ex omnibus sideribus, quæ infixæ cælo sunt, ex dispersis quasi membris simplex sit putandus Deus. septimum solem. octauum Lunam. 2. de nat. deor.

Polemo.

POLEMO Atheniensis cum in adolescentia uoluptarius esset & impudicus, Xenocratis oratione de temperantia seipsum colle-

collegit, & eum postea insequutus. Disputauit cum Zenone, sum-
mumq; bonum esse dixit secundum naturam uiuere, finiri tamen
alio. To aliquo. uide 4. Finib.

Crantor.

CRANTOR Solensis xenocratis auditor, Polemonisq;
socius in dicendo fuit, in ueteri Academia uel in primis nobilis.
Scripsit de luctu aureolum, & ut Tuberoni Panætius præcepit,
ad uerbum ediscendum libellum, ubi illud erat, Terinæum quen-
dam Elefium, cum grauitè filij mortem mœreret, uenisse ad Psy-
commanlium, quærentem quæ fuisset tantæ calamitatis causa,
huic in tabulis tres huiusmodi uersiculos datos.

Ignaris homines in uita mentibus errant

Euthynous potitur fatorum munere leto.

Sic fuit utilius finiri ipsiq;, tibiq;.

Nullam posse esse in dolentiam tenuit. Nam istud nihil dolo-
re, immanitatis in animo, stuporis in corpore. 2. Tusc.

Chrysippus.

CHRYSIPPVS Solensis Cleanthis discipulus, homo
fuit acerrimo ingenio, qui fulcire porticum Stoicorum dictus
est, in quibus ab eo nihil prætermisissimè putabatur. Notus enim il-
le uersiculus.

Contra Academicos & Aristonem de summo bono diligen-
tissimè disputauit. De quo putabat tres solas esse sententias, quæ
defendi possint aut enim honestatem esse finem bonorum, aut uo-
luptatem, aut utrunq;. Nam qui dicant summum bonum inesse, si
uacemus omni molestia, eos in uidiosum nomen uoluptatis fugere,
sed in uicinitate uersari. Quod facere eos etiam, qui illud idem
cum honestate coniungerent nec multò secus eos, qui ad honesta-
tem primæ naturæ commoda adiungerent. De uoluptate autem
cum honestate non magnam cum ceteris habuit contentionem.
Multum operæ consumebat dum morbis corporum compara-
retur morborum animi similitudo. Cumq; de perturbatio-

nibus animi disputaret, magnam partem in ijs partiendis, & definiendis erat occupatus. Illa sicut ceterorū Stoicorum perexigua oratio erat, qua mederetur animis, nec eos turbulētos esse pateretur. Studiose omnia conquiuit contra sensus, et perspicuitatem, contraq; omnē consuetudinem, cōtraq; rationē. In quo queri solēbat Stoici ipsum sibi respondentē inferiorē fuisse, & inde armatum Carneadem. Totam de diuinatione duobus libris explicauit sententiam, uno præterea de somnijs, uno de oraculis, quæ innumerabilia collegit, nec ullum, ut erat in omni historia curiosus, sine locuplete auctore, atq; teste. Stoicorum etiam somniorum uaserrimus interpres fuit, & de natura deorum libros scripsit. quorum argumenta sunt 1. & 2. de Diuin. præterea de Legibus. Ex quibus tota de lege Ciceronis disputatio sumpta est, tametsi Platonis exemplo de legibus differitur. Deniq; de Rhetorica, sed sic ait Cicero, ut si quis obmutescere concupierit, nihil aliud legere debeat. De dialecticis ab eo maximè est elaboratum. In quibus quædam proponebat, quæ ne ipse quidem potuit dissoluere, quale illud est, Si dicis te mentiri, uerumq; dicis, mentiris dicis autem te mentiri, uerumq; dicis. mentiris igitur. Ad dissoluendas captiones Soritarum uolebat aliquantò prius, quàm ad multa perueniat, quiescere, nec ultra progredi, quod ysycharin dicitur. In hac Stoicorum arte, quæ Ciceronis ætate florebat, parum inter hunc & Diodorum conueniebat, ut Cicero scribit in Epistola quadam ad Varronem. Diodorus enim id solum fieri posse dicebat, quòd aut esset uerum, aut futurum esset uerum. ut quidquid futurum esset, id fieri necesse esset, quidquid futurum non esset, id fieri non posset. Chrysippus autem quæ non sunt futura posse fieri, ut frangi hanc gemmam, etiam si id nunquam futurum sit. neque necesse fuisse Cypselum regnare Corinthi, quanquam id millesimo antè anno Appollinis oraculo editum esset. Contagionem etiam probabat, rerum conuenientiam ex coniunctione naturæ & quodam tanquam contactu, cum ipsa rerum natura continuata sit & coherens,

Sympa

Sympatheia
 tis libertatem
 sis & principibus
 & antecessione
 cro de Fato. Cum
 lophorum, qui cen
 celsitatis afferat
 pedocles, Aristotele
 fato esse animorum
 ter honor artus, med
 tius, qui necessitate
 uerbis utitur suis, de
 sui confirmet inuirtu
 solens & ignotum
 ar, negationes infu
 a connexa ponens, h
 nicula, & is in mari
 lentis porrecta mar
 interrogatiuncula de
 ta, quem admodum
 esset bonum, desiderar
 um. Præcepta ab eo
 Deum homine meli
 et ordo sempiternus
 at. 2. & 3. de Nat. de
 Mundo undiq; perfe
 riam uirtutem, & p
 Vin diuinam in
 no atque mente q
 nem uniuersam, tum
 tione uer setur, commu
 nra continentem fat
 ram. Igñem prætre

sympatheian Græci uocant. Itaque fati assertor, uoluntatis libertatem retinebat. Fatum enim non ex necessarijs causis & principalibus necti, sed ex ijs quæ præursionem afferunt, & anteceffionem, sine quibus res effici non possit. De quo sic Cicero de Fato. Cum, inquit, duæ sententiæ fuissent ueterum Philosophorum, qui censerent omnia ita fato fieri, ut id fatum uim necessitatis afferat, in qua sententia Democritus, Heraclitus, Empedocles, Aristoteles altera eorum quibus uiderentur sine ullo fato esse animorum motus uoluntarij, Chrysippus tanquam arbiter honorarius, medium se ferre uoluit, sed applicat se ad eos potius, qui necessitate motus animos liberatos uolunt. Dum autem uerbis utitur suis, delabitur in eas difficultates, ut necessitatem fati confirmet inuitus. Itaq; æstuans laboransq; orationis genus insolens & ignotum Medicis, Geometris, & reliquis sequebatur, negationes infinitarum coniunctionum potius, quàm infinita connexa ponens, hoc modo, Non & natus est quis oriente Canicula, & is in mari morietur. In Ceramico statua eius erat sedentis porrecta manu. Quæ manus significabat illum in hac esse rogati uncum delectatum, Nunquid nam manus tua sic affecta, quemadmodum nunc est, desiderat? nihil sanè. At si uoluptas esset bonum, desideraret. Ita credo. Non est igitur uoluptas bonum. Præcepta ab eo sunt eiusmodi.

Deum homine meliorem, quòd res cælestes, omnesq; quarum est ordo sempiternus, confecerit, quæ ab homine confici non possunt. 2. & 3. de Nat. deorum.

Mundo undiq; perfecto inesse mentem & rationem, & propriam uirtutem, & proinde sapientem, & deum. 2. de Nat. deor.

Vim diuinam in ratione esse positam, & uniuersæ naturæ animo atque mente ipsumq; mundum deum esse, & eius animi fusionem uniuersam, tum eius ipsius principatum, qui in mente & ratione uersetur, communemq; rerum naturam uniuersam, atque omnia continentem fatalem umbram ob necessitatem rerum futurarum, Ignem præterea, & eum, quæ ante dixi & ætheratum ea

quæ natura fluerent, atq; manarēt, ut aquam, et terram. Et aër, Solem, Lunam, sidera, uniuersitatēq; rerum, qua omnia continerentur atque homines iam eos, qui immorta. Et c. Vide 2. de Diuinat.

Diuinationem esse uim cognoscentem, et uidentem, et explicantem signa, quæ à Dijs hominibus protendantur. Officium autem eius esse, prænoscere. Dij erga homines mente qua sint, quidq; significant, quemadmodumq; ea procurentur, atque experientur. 2. de Diuinat.

Somniorum coniectionem esse uim cernentem, et explanantem quæ à Dijs hominibus significantur in somnijs. 2. de Diuin.

Ad hostiam deligendam ducem esse uim quandam sentientem, atque diuinam, quæ tota mundo confusa sit. 2. de Diuin.

Animantium alias corpore excellere, alias autem animo, non nullas ualere utraque re. Cum autem homo in eo genere sit, ut ei tribuatur animi excellentia, summum bonum esse non excellere animo, sed uti nihil esse præter animum. 4. de Finib.

Cetera nata esse hominum causa, et deorum eos autem communitatis, et societatis suæ, ut bestijs homines uti ad utilitatem suam, possint sine iniuria. Qui id conseruaret eum iustum, qui migraret iniustum fore. 2. de Finibus. Et 3. de Natu. deorum.

Fruges atque fructus, quos terra gignit, animantium causa, animantes item hominum. Hominem autem ortum ad mundum contemplandum, et imitandum, nullo modo perfectum, sed quandam particulam perfecti, id est mundi. 2. de Natur. deorum.

Sui animali, ne putresceret, animam ipsam pro sale datam esse. 3. de Nat. deorum.

Aegritudinem lipyn, quasi lysin, solutionem totius hominis appellari. 3. Tusc.

Ad recentes quasi timores animi remedium non adhibendum. 4. Tusc.

Fortitua

Fortitudinem
tionem animi in p
tem sine timore. 4.

Quod prouidum
calanarum.

Detracta utilita
causa porrigendum

Omnia uera in pre

Non ualere in omni

essarium est, fieri et
Finibus.

Fato omnia fieri.

Omnem enuncia
fato.

In rebus quædam

notetur eo die Sacra

Laio, quia ita fatu

et ex ea Oedipum r

Causarum alia
et proximas de Fato.

teuinit, multa enim d

u, et ita moderatus

ritatem ferret. In

tion dicimus, illustra

tijs. Athenis uixit, un

genti aliquid uendere

non posse minoris, tul

em, cum Athenis etat

que sic accepimus. P

Fortitudinem esse scientiam perferendarum rerum, uel affectionem animi in patiendō, uel perferendo, summæ legi parentem sine timore. 4. Tuscul.

Quod prouisum ante non sit, id fieri uehementius. 3. Tusculanarum.

Detracta utilitate, ne digitum quidem bonæ famæ uel gloriæ causâ porrigendum esse. 2. de Finib.

Omnia uera in præteritis necessaria. de Fato.

Non ualere in omnibus. Si quod primum in connexo est, necessarium est, fieri etiam quod consequitur, necessarium. 1. de Finibus.

Fato omnia fieri. uide ibidem quibus rationibus utatur.

Omni enunciationem, aut ueram, aut falsam esse. de Fato.

In rebus quædam simplicia, quædam copulata. Simplex esse, morietur eo die Socrates copulatū & confatale, nascetur Oedipus Laio, quia ita fatum sit. & concubiturum cum uxore Laium, & ex ea Oedipum procreaturum. de Fato.

Causarum alias perfectas & principales, alias adiuuantos & proximas. de Fato.

Theophrastus.

THEOPHRASTVS à diuinitate loquendi nomen inuenit, multa enim disertè copiosèq; dixit uir & oratione suauis, & ita moderatus, ut præ se probitatem quandam & ingenuitatem ferret. Institutus ab Aristotele locum ciuilem, quem politicon dicimus, illustrauit, & de magistratibus multa quæ fuit subtilius. Athenis uixit, unde cum percontaretur ex anicula quadam quanti aliquid uenderet, & respondisset illa atque dixisset, hospes non posse minoris, tulit molestè, se non effugere hospitis speciem, cum Athenis ætatem ageret, optimeq; loqueretur. De libris eius sic accepimus. Primum tractauit locos ab Aristotele ante tracta

tractatos. Stirpium naturas omniumq; ferè rerum, quæ è terra gignerentur, causas atque rationes persecutus est, quæ ex cognitione facilius facta est inuestigatio rerum occultissimarum. De beata uita librum scripsit, & de diuitijs, in quo multa præclare, illud absurdè. est enim multus in laudanda magnificentia & apparatione popularium munerum, taliumq; sumptuum facultatem, fructum diuitiarum putat rectè laudata est hospitalitas. Ceterum taxatus est & libris & scholis omnium Philosophorum, quod in Callistene laudaret illam sententiam. Vitam regit fortuna non sapientia. Callistenes autem illi sodalis erat. Cuius interitum deplorans, rebus Alexandri prosperis angebatur. Itaq; dicebat Callistenem incidisse in hominem summa potentia, summaq; fortuna, sed ignarum quemadmodum rebus secundis uti conueniret. In eo etiam inconstantia notatur, quod modò menti tribueret diuinum principatum, modò cælo, tum signis sideribusq; cælestibus. Et cum statuisset uerbera, tormenta, cruciatus, patriæ euerfiones, exilia, orbitates magnam uim habere ad malè miserèq; uiuendum, non est ausus elatè & amplè loqui, cum humiliter, demissèq; sentiret. Quam bene non queritur, constanter quidem certè, ait Cicero. Tauriscum quædam dixit, eum actorem auersum solitum esse dicere, qui in agendo contuens aliquid pronunciarer. Tandem moriens accusare naturam dicitur, quod ceruis & cornicibus uitam diuturnam, quorum id nihil interesset, hominibus, quorum maximè interfuisset, tam exiguam uitam dedisset. Quorum si ætas potuisset esse longinquior, futurum fuisse, ut omnibus perfectis artibus, omni doctrina hominum uita erudiretur. Quererebatur enim tum, cum quædam uidere cœpisset extingui. Huius sunt hæ sententiæ.

Esse quædam & corporis, & fortunæ mala, in quibus omnibus qui sit, beatum fore, si sapiens sit. 2. Acad.

Cum fortuna, dolore, cruciatu corporis, beatam uitam nullo modo coniungi posse. 5. de Finib.

In sola uirtute non esse positum beatè uiuere. 1. Acad. & 5. de Fi.

Oratio

Orationem, quæ
non astrictè, sed rem
ornatum illud
In uerba uerba

CVM iam Philo
tum exortus est, an
Arcefilas, qui confu
fortitate delitefcere
posse. Cum enim Po
ac ingenij acumin
& peruersa & f
monibus Socraticis
sensibus aut animo
nonauit, cuius ratio p
stituit omne anim
fario nata est ep
sentiret, ostendere
disputare. Itaq; Zen
cibus definitiones la
nouu experienti, sed
Quod fecisse dic
tarum rerum obscuri
uerunt Socratem. C
Anaxagoram, Emp
sibi posse dixerat
cricula uita, opinio
relinqui, deum
Hoc sic intelligi dicit
rum non modo exp
nihil opinari, nec
est Arcefilas tum u

Orationem, quæ quidem sit polita atq; facta quodammodo, non astrictè, sed remissius numerosam esse oportere. 3. de Orat. item ornatum illud suaue, & affluens. Orat.

In uerba uerecundam translationem, 16. Epist. Famil.

Arcefilas.

CUM iam Philosophorum disciplinæ grauissimè constitissent, tum exortus est, ut in optima Rep. T. Gracchus, qui otium, sic Arcefilas, qui constitutã philosophiam euerteret, & in eorum auctoritate delitesceret, qui negassent quidquam sciri, aut percipi posse. Cum enim Polemonem audisset, copiaq; rerum & dicendi uis, ac ingenij acumine plurimum ualeret, multa apertè, perspicueq; & peruersa & falsa persuasit, ac ex uarijs Platonis libris, sermonibus Socraticis, hoc maximè arripuit, nihil esse certi, quod aut sensibus aut animo percipi possit. Hinc recentior Academia emanauit, cuius ratio primo non admodum probata est. Sic igitur instituit omne animi, sensusq; iudicium aspernatus, unde illa necessario nata est epochi id est, assentionis retentio, non quid ipse sentiret, ostendere, sed contra id, quod quisq; se sentire dixisset, disputare. Itaq; Zenoni qui tum florebat, se uehementer opposuit, eiusq; definitiones labefactare conatus est, & ei obtrectare, nihil noui reperienti, sed emendanti superiores immutationes uerborum. Quod fecisse dicitur non pertinacia, aut studio uincendi, sed earum rerum obscuritate, quæ ad confessionem ignorantis adduxerunt Socratem, & ueluti amantes Socratem, Democritum, Anaxagoram, Empedoclem, qui nihil cognosci, nihil percipi, nihil sciri posse dixerunt angustos sensus, imbecillos animos, breuia curricula uitæ, opinionibus & institutis omnia teneri, nihil ueritati relinqui, demceps omnia tenebris circumfusa esse dixerunt. Hoc sic intelligi dicit Cicero in Lucullo. Nemo unquam superiorum non modo expresserat, sed ne dixerat quidem posse hominem nihil opinari, nec solum posse, sed ita necesse esse sapienti Visa est Arcefilæ tum uera sententia, tum honesta, & digna sapiente

piante. Quæsiuit de Zenone fortasse, quid futurum esset, si nec percipere quidquam posset sapiens, nec opinari sapientis esset. Ille, credo, nihil opinatur, quoniã esset quod percipi posset. Quid ergo? id est uisum credo. Quale igitur uisum? Tum illum ita definiuisse ex eo quod esset, sicut esset impressum & signatum, & effectum. Post requisitum, etiam ne si eiusmodi esset uisum uerum, quale falsum. Hic Zenonem uidisse acutè, nullum esse uisum, quod percipi posset. si id tale esset, ab eo quod est, ut eiusmodi ab eo, quod non est, posset esse. Rectè consensit Arcefilas ad definitionem additum, neque enim falsum percipi posse, neq; uerum, si esset tale, quale uel falsum. Incubuit autem in eas disputationes, ut doceret nullum tale uisum à uero, ut non eiusdem modi etiam à falso possit esse. Is cum arderet podagræ doloribus, uisitassetq; hominem Carneades Epicuri per familiaris & tristis exiret, mane quæso, inquit, Carneade noster. nihil illinc huc peruenit. ostendit pedes & pectus. attamen hic malebat non dolere. Huius hæc sunt decreta.

Omnia falsa esse, quæ sensibus uideantur. 1. de Nat. deor.
Sapientem non opinari, & proinde nulli rei assentiri. 2. Acad.
Sapientis uim esse maximam, cauere ne capiatur, ne fallatur, uidere. 2. Acad.

Carneades.

CARNEADES Cyrenæus in nouis Academicis quartus ab Arcefila numeratur. Audiuit enim Egesinum, qui Euan- drum audiuerat, Lacidis discipulum, cum Arcefilæ Lacides fuisset. Diuinã celeritate ingenij, dicendiq; copia uir fuit, nullius philosophiæ partis ignarus, & memoria diuinã dicebat enim se tanquã litteris in cera, sic imaginibus in locis quos haberet, quæ meminisse uellet, perscribere. Multos auditores Athenis habuit, ut Qu. Metellum clarissimum uirum, & Romæ Scæuolam, qui admodum floruerunt. Itaq; cum multa differeret, nouam Athenis Academiam obtinens cum Clitomacho & Aeschine, excitauit
honia

homines non socordes ad ueri inuestigandi cupiditatem. Ab Atheniensibus legatum missum esse ad senatum cum Diogene dicit Cic. 4. Tuscul. Epicureus Zeno quanquam ab eo plurimum dissentiebat, unum tamen præter ceteros mirabatur, incredibili quadam fuisse facultate. Hinc Cicer. 3. de Orat. ait, Si eximiam dicendi speciem admet Orator, Carneadeam, aut Aristoteleam uim esse comprehendendam. Et de uniuers. Fuit, inquit, uir ille cum ceteris artibus, quæ quidem dignæ libero essent, ornatus omnibus, tum acer inuestigator & diligens earum rerum, quæ à natura inuolutæ uidentur. Denique sic iudico post illos nobiles Pythagoreos, quorum disciplina extincta est quodammodo, cum aliquot secula in Italia Siciliaq; uiguisset, hunc extitisse, qui illam reuocaret. In disputationibus nullam unquam rem defendit, quam non probarit, nullam oppugnauit quam non euerterit. Erat enim in dialectica summus, & egregiè exercitatus. Cuius ignaros sic ludebat, Si rectè conclusit taceo, si uitiosè minam Diogenes reddat. Ab eo enim Stoico dialectica discebatur, hæc autem merces erat Dialecticorum. De Epicureis sic statuit, eos potuisse suam causam sine commentitia atomorum declinatione defendere. Nam cum doceret esse posse quendam animi motum uoluntarium à se ortum, cuius antegressæ, & externæ causæ nullæ essent, id fuit defendi melius, quam introducere declinationem, cuius præsertim causam reperire non possunt. Quo defenso, facile possent Chrysippo resistere. Contra Stoicorum uerò, quos studiosissimè semper refellebat, disciplinam, ingenium eius exarserat, et in omni hac quæstione, quæ de bonis, & malis appellatur, pugnare non destitit, non esse rerum Stoicis cum Peripateticis controuersiam, sed nominum. Nam cum alij externa ne bona quidem dicerent, omnia in animo reponerent, eorum controuersiam solebat tanquam honorarius arbiter iudicare. Cum enim quæcunque bona Peripateticis, eadem Stoicis commoda uiderentur, neq; tamen Peripatetici plus tribuerent diuitijs, bonæ ualitudinis, ceterisq; generis eiusdem quam Stoici cum eare,

non uerbis ponderarentur, causam esse differendi negabat. Mos eius erat disputandi sicut ceterorum Academicorum, contra omne quod esset propositum, & prouolunt pugnis, & retentionem aurigæ similem faciebat. Tandem uero nonaginta annos natus obiit.

Decreta

Mortale omne animal, et dissolubile, et diuiduum necessario, quod habeat patibilem naturam. 3. de Nat. deorum.

Nullum corpus sempiternum. 3. de Nat. deo.

Non fato fieri quæcunque fiunt, esse enim multa in nostra potestate. de Fato.

Diuinationem non esse, et si immutabilitas in futurorum ueritate sit, nisi in ijs quæ naturalibus & necessarijs causis continerentur. An enim Iupiter cornicem à leua, coruum à dextra canere iussit? de Fato.

Ne Apollinem quidem futura posse dicere, nisi ea quorum causas natura ita contineret, ut ea fieri necesse esset. Quid enim sperans deus ipse diceret? de Fato.

Duo esse uisorum genera. In uno hanc diuisionem alia uisa esse, quæ percipi possint, alia quæ non possint in altero autem, alia uisa esse probabilia, alia non probabilia. Itaque quæ contra sensus, contraque perspicuitatem dicantur, ea pertinere ad superiorem diuisionem contra posteriorem nihil dici oportere. Quare ita placere, tale uisum nullum esse, ut perceptio consequeretur ut autem probatio, multa. Item contra naturam esse, si probabile nihil esset. In Luc.

Virtutem satis habere ad beatam uitam præsidij. 5. Tusc.

Sapientem interdum opinari. In Luc.

Nihil improbè faciendū, etiam si impune fieri possit. 2. de Fini.

Eos qui Rhetores nominarentur, et qui dicendi præcepta traderent, nihil planè scire, neque posse quenquam facultatem assequi dicendi, nisi qui Philosophorum inuenta didicisset. 1. de Orat.

Philo.

Philo

PHILO Antiochi magister, uir magnus fuit, & Academiæ nouæ patrocinium suscepit. Cumq; ille, cum Atheniensium optimatibus Mithridatico bello domo profugisset, Romamq; uenisset, Ciceronem habuit auditorem. Negabat duas Academiæ esse, erroremq; eorum, qui ita putabant, uehementissime coarguebat. Alio tempore Rhetorum præcepta tradere, alio Philosophorum instituit, atq; harum caussarum, quæ uniuersæ sunt, uel temporibus, locis, ac rei definitæ, cognitionem, exercitationemq; celebrauit. Epicureos uerò ferre non poterat aspernari molles, et delicatas uoluptates. Summa enim memoria pronuntiabat plurimas Epicuri sententias ijs ipsis uerbis, quibus erant scriptæ. Porro à Catullo reprehensus est. Dum enim, ait Cic. I. Acad. noua quædam commouet, quòd ea sustinere uix poterat, quæ contra Academicorum pertinaciam dicebantur, & apertè mentitur, et, ut docuit Antiochus, in idipsum se induit quod timebat. Cùm enim ita negaret quidquam esse, quod comprehēdi posset, id enim uolumus esse acatalipton, si illud esset, sicut Zeno definiret, tale uisum, iam enim hoc pro phantasia uerbum satis hesternio sermone triuimus, uisum igitur impressum, effectumq; ex eo unde esset, quale esse non posset, ut ex eo unde non esset, id nos à Zenone definitum rectissime dicimus &c.

Antiochus.

ANTIOCHVS Philonis, ut dixi, auditor, cum ingenio, scientiaq; excellere putaretur, cū Lucullo quæstore fuit, et post aliquot annos imperatore, ut est in Lucullo Ciceronis ubi de Antiocho multa, quæ hic breuitatis causa omisimus, uarie dicuntur, & aliquot locis reprehenditur, quòd cum Academicum se ueterem profiteretur, tamen à disciplina ueteris Academiæ descisceret, quæ censebat sapientem interdum opinari & inconstantiæ notatur, quòd cum Academiam nouam diu laudasset, postea uituperauerit. Quia in re uidebatur nomimis Academiæ ueteris dignitatem, cū à re descisceret et retinere uoluisse, quòd erant qui

Ee

illum

illum gloriæ causa facerent sperare, etiam fore, ut ij, qui se sequerentur, Antiochij uocarentur. In Bruto sic scribitur. Sex menses cum Antiocho ueteris Academiae nobilissimo, & prudentissimo philosopho fui, studiumq; philosophiæ nunquam intermissum, à primaq; ipsius adolescentia cultum, & semper auctum, hoc rursus summo auctore, & doctore renouaui. Postquam uerò ipse coepit, qui se audirent habere, à Philone præceptore non discessit modò, sed contra eum scripsit, & maximè perturbatum dixit. Ceterum Stoicorum fuit astipulator, quanquam ab ijs quibusdam in rebus dissentiebat, librumq; scripsit, in quo Stoicos cum Peripateticis re conuenire dicebat, uerbis discrepare. De quo sic Balbus, ad quem missus fuerat, ait lib. 1. de Nat deor. Miror Antiochum hominem in primis acutum nò uidisse, interesse plurimum inter Stoicos, qui honesta à commodis non nomine, sed genere toto distinguerent, & Peripateticos, qui honesta commiscerent cum commodis. ut ea inter se magnitudine, & quasi gradibus, non genere differrent. Hæc enim est non uerborum parua sed rerum permagna dissensio.

Decreta præcipuè sunt hæc.

In una uirtute positam beatam uitam, sed non beatissimam, 5. Tusc. in Luc.

Omnia peccata non esse paria. In Luc.

Præter honestatem multa bona, præter turpitudinem multa mala, quæ & uenientia metuat sapiens necesse est, & uenisse doleat. In Luc. cetera ibidem quære.

Cleanthes.

CLEANTHES, de quo in libris de Natu. deor. multa dicuntur, cum primum pugil fuisset, Athenas uenit, Zenonemq; audiuit unà cum Aristone, & quasi maiorum fuit gentium Stoicus, ingenio obtuso atque hebeti sed laborum patiens, unde & phreantlis Græcè dictus est, quòd noctu exhauriendis puteis uictum sibi quæreret. Librorum, quos scripsit contra uoluptatem, Cicero

mentio

PHI
mentionem fecit,
em Deorum, tum
etiam pingere t
ipfos cogitare in ta
nata regali, in solu
que nihil aliud apre
uoluptati ministrare
modo id pictur a mte
prudens, quod i ften
eretur aliquis dol
tibi seruiremus, ali
precepisse ait Cic
Mundum ærum
hoc nomen tribuend
censum & extrem
lorem, qui æther no
deorum.
Sidera ignea, u
tactus & oculorum.
Ali Solem, Luna
marinis. eamq; caus
grediatur solitudi
cibo. 3. de Nat. deor.
Solem dominari,
Magnam calorem
tam graui cibos, qu
in reliquis inest calor
Quatuor de causis
notiones. Una est, que
Altera ex perturbati
Tertia ex commodita
ta ex astorum ordi
latius explicata. 2.

mentionem fecit, in quibus fingebat formam quandam & speciem Deorum, tum diuinitatem omnem tribuebat astris. Verbis etiam pingere tabulam solebat. Iubebat eos qui audierant, secum ipsos cogitare in tabula uoluptatem, pulcherrimo uestitu, & ornate regali, in solio sedentem præsto esse uirtutes, ut ancillulas quæ nihil aliud agerent, nullum suum officium ducerent, nisi ut uoluptati ministrarent, & eam tantum ad aurem admonerent, si modo id pictura intelligi posset, ut caueret ne quid perficeret imprudens, quod offenderet animos hominum, aut quidquam, è quo oriretur aliquis dolor. Nos quidem ad uirtutes sic nati sumus, ut tibi seruiremus, aliud nihil negotij habemus. Ceterum hæc eum præcepisse ait Cicero.

Mundum deum esse, tum totius naturæ menti, atque animo hoc nomen tribuendum, tum ultimum & altissimum, undique circumfusum & extremum, omnia cingentem atque complexum ardorem, qui æther nominetur, Deum certissimum. 1. de Natura deorum.

Sidera ignea, idq; duorum sensuum testimonio confirmari, tactus & oculorum. 2. de Nat. deor.

Alii Solem, Lunam, reliquaq; astra aquis alia dulcibus alia marinis. eamq; causam esse, cur se sol referat, nec longius progrediatur solstitiali orbe, itemq; brumali, ne longius discedat à cibo. 3. de Nat. deor.

Solem dominari, & rerum potiri. In Luc.

Magnam caloris uim inesse in omni corpore, quod nullus sit tam grauis cibus, quam is die, & nocte concoquatur cuius etiam in reliquijs inest calor, ijs quas natura respuerit. 2. de Nat. deor.

Quatuor de causis in animis hominum informatas deorum notionem. Vna est, quæ est orta ex præsentione rerum futurarum. Altera ex perturbationibus tempestatum, & reliquis motibus. Tertia ex commoditate rerum quas percipimus & copia. Quarta ex actorum ordine & constantia. 3. de Nat. deor. uide hæc latius explicata. 2.

Nihilratione diuinius. 1. de Nat. deorum.

Nihil esse malum quod turpe non sit. 3. Tusc.

Consolantis officium, malum illud omnino non esse, suadere.
3. Tusc.

Diogenes.

DIOGENES Babylonius magnus & grauis Stoicus cum Carneade ad senatum ab Atheniensibus missus est legatus, quod in eo principes temporibus illis, singularis fuisse studia doctrinae uiderent. Is fuit, qui diceret artem se tradere bene differendi, & uera, & falsa dijudicandi, id est Dialecticam. Quam qui audire uellent, mima ut daretur, fecerat. Chrysippea quaedam retinuit, ut cum in eo libro qui de Minerua inscribitur, partum Iouis, ortumq; uirginis ad Physiologiam traducens, disiungit a fabula. decreta uero reliquit huiusmodi.

Aliquid praedici posse, duntaxat quali quisque natura, & ad quam quisque maximè rem aptus futurus sit, cetera nullo modo posse sciri. 2. de Diuin.

Diuitias non eam modo uim habere, ut quasi duces sint ad uoluptatem, & ad ualetudinem bonam, sed etiam ut ea contineantur non idem facere eas in uirtute neq; in ceteris artibus, ad quas esse dux pecunia potest, continere autem non potest. 3. de Finib.

Bonum esse id, quod esset natura absolutum. 3. de Finib.

Eudoxus.

EUDOXUS Aeschini filius, Cnidius, Platonis auditor, geometra, medicus, legumlator, & in astrologia, iudicio doctissimorum hominum, facile princeps, in scriptis reliquit Chaldaeis, id est Mathematicis, qui ex natalitio sidere futura praesagiunt, quod illa natio siderum obseruadorum peritissima fuerit, in praedictione, & in notatione cuiusque uitae ex natali die minimè esse credendum. 2. de Diuin.

Hecato.

HECATONIS Rhodij, qui Panætium audiuit, & eum
sequens

sequitur de officij
utilitate officium
eiusdem libri.
Sapientis esse
habere rationem

ALCMAEON
auctore Phaedro
cepit uero Soli, Lunae
unitatem inesse. 1.

PANAETI
Antipatri, Stoicorum

creta non omnia rati
tauit, & an mundus
non est ausus affirmare
asperitatem fugiens,
di spinas probauit, f
rior. Eum de officij
tissimum securus est.
erat accuratissime,
tilit, triginta uixit a
de dolore patiendo,
ueni, deinde querat
dum, sapientissim
sophorum appellare su
rorum dissentiebat.
Quidquid natum su
rat eorum dissimilitud
non solum incorporari
et, quin id egrum esse
ideriam intercurum
e. a. Tusc.

sequutus de officijs libros scripsit, præcepta sunt hæc. 3. Offic. Utilitate officium dirigi magis, quam humanitate. & alio loco eiusdem libri.

Sapientis esse nihil contra mores, leges, instituta facientem, habere rationem rei familiaris.

Alcmæo.

ALCMAEO Crotoniates & Pythagoræ auditor primus auctore Phauorino de naturæ ratione scripsisse uidetur, præcepit uerò Soli, Lunæ, reliquisq; sideribus, animoq; præterea diuinitatem inesse. I. de Nat. deor.

Panætius.

PANAETIVS Rhodius, Posidonij doctor, discipulus Antipatri, Stoicorum princeps fuisse dicitur quorum tamen decreta non omnia rata habebat. Nam & uim esse diuinandi dubitauit, & an mundus ad extremum ignesceret humore consumpto non est ausus affirmare. Præterea Stoicorum tristitiam atque asperitatem fugiens, nec asperitatem sententiarum, nec differendi spinas probauit, fuitq; in altero genere mitior, in altero illustrior. Eum de officijs Cicero correctione quadam adhibita potissimum secutus est. De officijs enim sine controuersia disputa- uerat accuratissimè, ut est lib. 3. Off. Quos libros posteaquam edidit, triginta uixit annos. Scripsit etiam ad Qu. Tuberonem, de dolore patiendò, quid esset, & quale quantumq; inesset alieni, deinde quæ ratio esset perferendi, Platonem omnibus locis diuinum, sapientissimum, sanctissimum, Homerum deniq; Philosophorum appellare solebat, à quo tamen de immortalitate animorum dissentiebat. Hæc præcepit.

Quidquid natum sit interire, nasci autem animos, quod declarat eorum dissimilitudo, qui procreantur quæ etiam in ingenijs, non solum in corporibus appareat. Præterea nihil esse, quod doleat, quin id ægrum esse quoq; possit, quod autem in morbum cadit, uidetiam interiturum dolere aut. in animos. Ergo etiam interire

Animum ex igne constare. 1. Tusc.

Dubium esse an ad extremum omnis mundus ignesceret. 2. de Nat. deor. uide Stoic.

Dubium an esset assentiendum & credendum augurijs, quæ ceteri Stoici putabant uerissima. In Luc. & 1. de Diuin.

Prædicta Astrologorū reiicienda. Archelaum enim, & Caspandrum summos astrologos illius ætatis, cū in ceteris astrologiæ partibus excelleret, hoc prædictionis genere non usos. 2. de Di.

Tria genera exquirendi officij esse, unum cum deliberamus honestum, an turpe sit. alterum utile, an inutile. tertium cum hæc inter se pugnare uideantur, quomodo iudicandum sit, qualis causa Reguli, cedere honestum, manere utile. de duobus primis tribus libris præclare differuit. de tertio pollicetur se deinceps scripturum, sed nihil scripsit. Quem locum Posidonius in commentarijs breuiter tractauit. uide 1. 2. Offic. 16. Epist. ad Attic. & 3. Off. ubi hic locus copiosè explicatur.

Solum bonum quod honestum sit. quæ autem huic repugnent specie quadam utilitatis, eorum neq; accessione meliorem uitam fieri, neque discessione. 3. Off.

Ea quæ uidentur utilia cum honestis pugnare aliquando posse. Nihil uerò utile, quod non idem honestum, nec honestum quod non idem utile sit. 3. Off.

Xenophon.

XENOPHON Grylli filius Atheniensis, Archiæus philosophus fuit Socraticus, cuius uoce Musas quasi locutas ferunt. Aiunt eum, auctore Laertio, cum Socratem in angiporto quodam habuisset obuium, porrecto baculo transire prohibitum, percontanti uerò, ubi nam uenirent, quæ humanis usibus sunt necessaria, cum ille respondisset rursus ubi nam boni, ac probi homines fierent, hærente illo dixisse Socratem, sequere igitur & disce: ex eo tempore Socratis auditor factus. Cuius sermones diligenti

ligena

PHI
 legentissime scrip
 facit Socratem
 eundemq; & sole
 autem plures d
 de Platone dixim
 xenophontem Soc
 rit in mundo. Cy
 figiem nostri imper
 summa grauitas ad
 iungitur. Quos qu
 nibus ponere non
 officium diligenti
 uirtus exponitur
 ter nasturcium. S
 titerunt. Cyrum
 redditur enim ter
 mento matris obd
 moriens habuit de
 lege Ciceronem d
 explicat in Orato
 nilem esse cupere
 à forensi strepitu
 profectus princeps
 Callistenes comes
 Rhetorico penè m
 est usus, & qui illam
 fortasse minus
 dulcior. Idem C
 Esse aliquam m
 dem acriorem, & d
 lauerit in mundo
 Animum immo
 quas perit intellig

igentissimè scripsit. In quibus, ait Cicero. 1. de Natura deorum,
 facit Socratem disputantem, formam Dei quæri non oportere,
 eundemq; & solem & animum deum dicere, & modo unum, tum
 autem plures deos quæ sunt iisdem in erratis ferè, quibus ea, quæ
 de Platone diximus. & 2. & 3. de Nat. deorum. Quærit apud
 xenophontem Socrates, unde animam arripuerimus, si nulla fue-
 rit in mundo. Cyrum scripsit, non ad historicæ fidem, sed ad ef-
 figiem nostri imperij, ut est in 1. Epist. ad Qu. fratrem. Cuius
 summa grauitas ab illo philosopho cum singulari comitate con-
 iungitur. Quos quidem libros non sine caussa Africanius de ma-
 nibus ponere non solebat. Nullum est enim prætermissum in ijs
 officium diligentis, & moderati imperatoris. Persarum in ijs
 uirtus exponitur quos negat ad panem adhibere quidquam præ-
 ter nasturcium. Somnia scribuntur, quorum exitus mirabiles ex-
 titerunt. Cyrum uerò antiquissimo sepulturæ genere uti facit
 redditur enim terræ corpus, & ita locatum, ac situm, quasi operi-
 mento matris obducitur. Ceterum de eo sermone, quem Cyrus
 moriens habuit, de Oeconomico libro, de Agriculturæ laudibus,
 lege Ciceronem de senectute. Quali autem sermone usus sit, idè
 explicat in Oratore his uerbis. Nactus sum qui xenophontis si-
 milem esse cuperet cuius sermo est ille quidem melle dulcior, sed
 à forensi strepitu remotissimus. & 2. de Oratore. A philosophia
 profectus princeps xenophon Socraticus ille, post ab Aristotele
 Callistenes comes Alexandri, scripsit historiam. & hic quidem
 Rhetorico penè more, ille autem superior leniore quodam sono
 est usus, & qui illum impetum Oratoris non habeat, uehemens
 fortasse minus, sed aliquanto tamen est ut mihi quidem uidetur
 dulcior. Idem Cicero eius has sententias Latinè expressit.

Esse aliquam mentem ex ipsa hominum solertia, & eam qui-
 dem acriorem, & diuinam. unde enim hanc homo arripuit, si nul-
 la fuerit in mundo? de Nat. deor.

Animum immortalem & deum non apparere, sed ex ijs rebus
 quas gerit, intelligi qui cum omni admistione corporis liberatus,

purus & integer esse coeperit, tum sapiens erit. de Senectute.
Deos hanc mundi pulchritudinem tueri & regere. Ibidem.

Eosdem labores non esse æquè graues imperatori, & militi,
quod ipse honos laborem leuiorem faceret imperatorum. 2. Tus.

Democritus.

DEMOCRITVS Milesius xerxe rege magos quosdam & Chaldaeos audiuit, similisq; philosophus quinque certaminum uictori habitus est. Erat enim uerè pentathlos id est quinque certaminum, cum in Physicis, philosophia morali, mathematica, liberalium disciplinarum rationibus, artiumq; omnium cognitione excelleret. Itaq; ferè ab omnibus præterquam ab Epicuro, cuius tamen fontibus hortulos suos irrigauerat, laudatus est. de quo sic Cicero in Lucullo. Quid loquar de Democrito? quem cum eo conferre possumus, non modo ingenij magnitudine, sed etiam animi, qui ita sit ausus ordiri? Hæc loquar de uniuersis. Nihil excipit de quo non profiteatur. Quid enim potest esse extra uniuersa? Quis hunc philosophum non anteponebat Cleanthi, Chrysippo, reliquisq; inferioris ætatis? Qui mihi cum illo collati quinque classis uidentur. Pauca de uirtute dicit, nec ea ipsa enucleatè. In omnibus uerò libris, quos multos emisit, sermone usus est eleganti, & ornato. Atomorum auctor fuit, siue etiam Leucippus, ut est apud Laertium, & I. de Natura deorum. Quas sic est amplexatus, ut accipere maluerit necessitate omnia fieri, quam ab ijs naturales motus euellere. Posuitq; uim quandam motus impulsionis, quam plagam ille impellat. Græcè Plutarchus γένθη & κινήσεθ κτ' ἀληθῆρ. Gloriabatur à gloria se abfuisse, Veni, inquit, Athenas, neque me quisquam ibi agnouit. Deniq; cum putaret impediri animi aciem aspectu oculorum, dicitur oculis se priuasse, ut quam minimè animus à cogitationibus abduceretur. Patrimonium neglexit, agros deseruit incultos, nihil aliud quærens nisi beatam uitam. Itaq;

ciim

nam diuise, quod
rem omnem peregrin
Sententia & præ
Naturam in pro
Animum, celum, ter
tandis corpusculis in
natura, sed concursu
illa, quædam leuis, di
lata, curuata quædam
de Finib. Natura cen
Ienuerit abiles eff
solum similes, sed un
eos nihil prorsus in
in Luc. & I. de Finib.

Simulacra & ima
rerum, tum princip
eos esse tum animam
nocere: tum inpro
in mundum compo
est quodam pacto ne
co. Imagines, ærumq;
in naturam, que im
telligentiamq; nostram
ta, & à certis figuris
Nihil esse sempitern
de Nat. deor.

Animos in somn
de Nat. deor.

Omnia ita fato fer
Fato.

Habitum & colore ex
rerum, quas terra præ
tiam etiam, aut per

quod alij sæpè, quod esset ante pedes, nõ uiderent, ille in infinita
tem omnem peregrinabatur, ut nulla in extremitate consisteret.
Sententiæ & præcepta sunt eiusmodi.

Naturam in profundo ueritatem penitus abstrusisse, in Luc.
Animum, cælum, terras, omnia deniq; atomis, id est leuibus & ro
tundis corpusculis, indiuiduis propter soliditatem, nulla cogente
natura, sed concursu quodam fortuito effici. Corpuscula autem
illa, quædam leuia, alia aspera, rotunda alia, partim autem angu
lata, curuata quædam, & quasi adunca. I. de nat. deo. I. Tusc. &
I. de Finib. Nulla censet esse Cicero.

Innumerabiles esse mundos & quidem sic quosdam inter se nõ
solum similes, sed undique perfectè & absolutè ita pares, ut inter
eos nihil prorsus intersit, omnes uerò oriri, & interire quotidie.
in Luc. & I. de Finib.

Simulacra & imagines diuinitate præditas inesse uniuersita
tirerum, tum principia, mentesq; quæ sunt in eodem uniuerso
deos esse tum animantes imagines, quæ uel prodesse nobis solent,
uel nocere tum ingentes quasdam imagines, tantasq; ut uniuersum
mundum complectantur extrinsecus. Quod uidetur deos
esse quodam pacto negare. I. & 2. de Natura deorum. & alio lo
co, Imagines, earumq; circuitus in deorum numero refert, tum il
lam naturam, quæ imagines fundat ac mittat, tum scientiam, in
telligentiamq; nostram imagines deniq; illas à corporibus soli
dis, & à certis figuris fluere.

Nihil esse sempiternum, quia nihil semper suo statu maneat.
3. de Nat. deor.

Animos in somniando externa & aduentitia ui pulsari. 2.
de Nat. deor.

Omnia ita fato fieri, ut id fatum uim necessitati afferat. de
Fato.

Habitu & colore exterorum declarari pabuli genus, & earum
rerum, quas terra procreet, uel ubertatem, uel tenuitatem, salu
britatem etiam, aut pestilentiam, I. & 2. de Diuin.

Sine inflammatione animorum, & sine quodam afflatu quasi furoris poetam magnum esse non posse. 1. de Diuinat. & de Oratore.

Ante lucem gallos cantare, hac de caussa, quod depulso de pe-
ctore, & in omne corpus diuiso, & modificato cibo, cantus quiete
satiati edunt qui quidem silentio noctis, ut ait Ennius, fauent fau-
cibus rursus cantu, plausuq; premunt alas. 2. de Diuin.

Atomos in infinito inani, in quo nec summum, nec infimum,
nec medium, nec ultimum, nec extremum sit, ita ferri, ut concur-
sationibus inter se cohærescant, ex quo efficiantur ea quæ sint,
quæq; cernantur omnia, eumq; motum atomorum nullo à prin-
cipio, sed ex æterno tempore intelligi conuenire. 1. de Finib. Con-
cursionem autem illam fortuitam concalescentiam, & spirabilem,
ad est animam esse. 1. Tuscul.

Beatam uitam in rerum cognitione ponendam quam ex inue-
stigatione naturæ consequimur, ut simus bono animo. Id enim il-
lud summum bonum euthymian & sæpe acacian appellabat, id
est securitatem, quæ est animi tanquam tranquillitas, & animus
terrore liber. 1. & 5. de Finib.

Cyrenæi uel Cyrenaici, & An- nicerij.

CYRENAEORVM, qui minimè contempti Philoso-
phi fuerunt, Philosophia ab Aristippo Cyrenæo manauit. Cum
finem bonorum esse dicerent uoluptatem corporis, id est iucun-
dum quendam & leuem motum ad intimos sensus permanentem,
& quasi in medullis corporis prurientem, iudicium ueritatis in in-
timis sensibus posuerunt. Negarunt enim esse quidquam, quod
percipi possit extrinsecus, ea se sola percipere, quæ tactu intimo
sentiant, ut dolorem & uoluptatem neq; se, quo quid colore, aut
quo sono sit scire, sed tantum sentire affici se quodammodo. In
Luc. 2. de Finib. sic ait. 3. Offic. Ab Aristippo Cirenaici, & An-
nicerij Philosophi nominati, omne bonum in uoluptate posuerunt.

uirtus

uirtutemq; censuerunt
ens esset uoluptatis
adiutor auctorq; sent
uoluptate consenti
Non omni malo a
to malo. 3. Tuscul.
In tactu doloris au
esse iudicium, quia sent

tharum regis frater,
primam uoluptatis,
tantum adesse à mori
pro nihilo pecuniam
et. 5. Tuscul.

Scythicum tegmen, ca
pulpamentum famas.
tum me licet, uenias. m
cibus tuis, uel dip m

ANaxagoras Arg
accepit disciplinam. I
ris, quem ferunt uenire
mortalem. Quæ uirtu
ferunt cogitata. E
amicis, uelletne Cl
feri, Nihil necesse e
tandem uis est. Com
nem partium, uelici
tam omnium gignunt
bus particulas inesse

uirtutemq; censuerunt, ob eam rem esse laudandam, quod efficiens esset uoluptatis, quibus obsoletis floret. Epicurus eiusdem ferè adiutor auctorq; sententiæ, neq; tamen cum Cyrenaicis de ipsa uoluptate consentiens. 2. Acad. Item.

Non omni malo ægritudinem effici, sed insperato, nec opinato malo. 3. Tusc.

In tactu doloris aut uoluptatis & eo quidem interiore ueri esse iudicium, quia sentiatur. in Luc.

Anacharsis.

ANACHARSIS Scythes Gnuri filius, Caduidæ Scytharum regis frater, Soloni amicus, dixit uitem uuas tres ferre, primam uoluptatis, secundam ebrietatis, tertiam moeroris & tantum abesse à morte qui nauigant, quanta est nauis crassitudo. pro nihilo pecuniam duxit. Cuius epistola hæc apud Ciceronem est. 5. Tusc.

ANACHARSIS Hannoni salutem. Mihi amictui est Scythicum tegmen, calceamentum solorum callum, cubile terra, pulpamentū fames. lacte, caseo, carne uescor. Quare ut ad quietum me licet, uenias. munera autem ista, quibus es delectatus, uel ciuibus tuis, uel dijs immortalibus dona.

Anaxagoras.

ANaxagoras Aegesibuli filius, Clazomenius ab Anaximene accepit disciplinam. Maxima fuit & grauitatis & ingenij gloria, quem ferunt nunciata morte filij dixisse, sciebam me genuisse mortalem. Quæ uox declarat ijs esse hæc acerba, à quibus non fuerunt cogitata. Et cum Lampsaci moreretur, quærentibus amicis, uelletne Clazomenas in patriam, si quid accidisset afferri, Nihil necesse est, inquit. Undique enim ad inferos tantundem uiæ est. Commentus est homiomerian, id est similitudinem partium, ueluti siluam, & materiam, Græcè hylin rerum omnium gignendarum. Censuit enim in singulis rebus particulas inesse similes infinitas, ex quibus compositæ
sine

sint, resq; omnes gigni & interire congregatione & seiunctione particularum similium. Vnde sui operis principio de mente diuina ita scripsit. Omnia simul erant. deinde mentis infinitæ uicinatione omnium rerum descriptio, & modus designatus est, & confectus. contra quod disputat Aristot. 4. primæ Philosophiæ, & Cice. 1. de nat. deor.

Huius igitur decreta sunt hæc.

Materiam infinitam, sed ex ea particulas inter se, minutas eas primum confusas postea in ordinem adductas mente diuina. in Luc. & 1. de nat. deor.

Niuem esse nigram, quod perspicuum sit aquam nigram esse, unde illa concreta sit, & quod oculi continenter in ea defixi, mutantur, & se colorem nigrum cernere credant. in Luc.

Anaxarchus.

Anaxarchus Abderites Democritus fuit. Qui cum in manus Neocreontis tyranni incidisset, cui in conuiuio coram Alexandro iniuriam fecerat, nullum genus supplicij deprecatus est, neq; recusauit. Cum enim mortuo Alexandro eum in olmon iniecisset Neocreon, iussissetq; ferreis malleis cædi, ingeminauit. Tunde, tunde Anaxarchi uasculum, nam Anaxarchum nihil teris. Iubente uero illo ipsius præcidi linguam, diunt præcisam dentibus in eius faciem conspuisse, tandem excarnificatum esse. Cicero. 2. Tusc. & 3. de nat. deor. Laertius de uita Philosopho.

Anaximander.

Anaximander Milesius summus fuit in Physicis. In primis gnomonem inuenit, oroscopia fabricatus est, ac primus terræ marisq; circuitus descripsit, & spheram construxit. Cicero ait primo de Diuinatione ab eo monitos fuisse Lacedæmonios, ut urbem, ac tecta linquerent, armatiq; in agro excubarent, quod terra motus instaret, tum cum & urbs tota corruit, & ex monte Taygeto, extrema montis quasi puppis euulsa est. Huius est hæc opinio.

Natis

Natiuos esse deos, longis interuallis orientes, occidentesq; eosq; innumerabiles esse mundos. 1. de nat. deor.

Infininitatem naturæ esse, è qua omnia gignuntur. In Luc.

Anaximenes.

Anaximenes Euristrati filius, Milesius Anaximandri auditor, censuit aëra Deum, eumq; gigni, esseq; immensum & infinitum, & semper in motu. primo de natura Deor. sed ea quæ ex eo orirentur, definita gigni autem terram, aquam, ignem, tum ex ijs omnia, in Luc.

Antipater.

ANTIPATER Tyrius Stoicus fuit, summus in Dialecticis, sed opiniosissimus. Reprehensus est, quod multus fuisset in disputando cum Academicis, præsertim cum id minus subtiliter faceret, & nulla ratio esset cum ijs, qui nihil probarent, disputandi. Duos libros scripsit de Diuinatione, in qua probanda qua ratione usus sit, uide primum de Diuinatione. Athenis tandem mortuus est. Censuit uerò duo præcepta à Panætio prætermissa, ualitudinis curationem, & pecuniæ. 2. Offic.

Antisthenes.

ANTISTHENES Antisthenis filius, Atheniensis fuit, homo acutus magis, quam eruditus ab eo, qui patientiam & duriciem in Socratico sermone adamarat, Cynicorum primum, deinde Stoicorum penè Cynicorum secta profecta est. Quorum ratio tota est eijcienda est enim inimica uerecundiæ, sine qua nihil rectum esse potest, nihil honestum reprehendunt enim & irrident, quod ea, quæ turpia re non sint, uerbis flagitiosa dicantur illa autem, quæ turpia sunt, nominibus appellentur suis, ut est. 1. Offic. Inter cetera in eo libro, qui Physicus inscribitur, censuit

Populares deos multos, naturalem unum esse. 1. de Natura Deorum.

Archytas Tarentinus.

Archytas

ARCHYTAS Tarentiuus magnus in primis & præclarus uir fuit. Eum 4 Tusc. Cicero ait, cum uillico factus esset iratior, dixisse: Quo te modo accepissem, nisi iratus essem? & de Amicitia. Verum illud est, quod à Tarentino Archyta positum, nostros senes commemorare audiui ab alijs senibus auditum: si quis cælum ascendisset, naturamq; mundi, et pulchritudinem siderum, perspexisset, insuauem illam admirationem ei fore, quæ iucundissima fuisset, si aliquem cui narraret, habuisset. Nearchus Tarentinus se à maioribus natu accepisse dicebat, illum oratione, quæ est in libro de Senectute, persuadere uoluisse, nullam capitæ liorem pestem, quam corporis uoluptatem hominibus à natura datam. Cui sermoni interfuit Plato Atheniensis, quem Tarentum uenisse L. Aemilio, Appio Claudio consulibus, eodem loco ait Cicero.

Archymedes.

ARCHYMEDES ex Syracusana urbe summo ingenio fuit ac disciplina, in quo tantus studij ardor fuit, ut dum in puluere quædam describeret attentius, ne patriam quidem à Marco Marcello captam esse senserit, cuius interitum princeps tulit moleste. Eum arbitrantur, ait Cice. 2. de natu. deor. plus ualuisse in imitandis sphaeræ conuersionibus, quam naturam in efficiendis, præsertim cum multis partibus sint illa perfecta, quam hæc simulata solertius, & c. 1. Tus. Cum Archymedes Lunæ, Solis, quinque errantium motus in sphaeram alligauit, effecit idem, quod ille qui in Timæo mundum ædificauit Platonis deus, ut tarditate & celeritate dissimillimos motus una regeret conuersio. Quod si in hoc mundo fieri sine deo potest, ne in sphaera quidem eosdem motus Archymedes sine diuino ingenio potuisset imitari. Idem dicit 3. Tusc. se, cum quæstor esset, ignoratum à Syracusanis, cum esse omnino negarent, septum undiq; ac uestitum uepribus & dumetis indagasse sepulcrum. Tenebam enim, inquit, quosdam senariolos, quos in eius monumento esse inscriptos acceperam: qui declarabant in summo sepulcro sphaeram positam esse cum cylindro. Censuit,

Multis

Multis partibus
In Luc.

Aristoxenus Pe

Patuit animam

corporis quandam uelut

ut, sic ex corporis tot

quam in cantu sona

ARISTIPP

omnium sermo

audendum pra

est, quasi animam

posuit. Ob eamq;

uoluptatem, eamq; So

in libro de animo il

actum habere eum

ide. Cicero in Epi

sententias euan

ino à Philosophia

maiorumq; omnium

uoluptate, que max

ponere, contem

clerunt, ut ad cursum

canem, sic homin

endum & agendum e

atrdem aliquam, ut

randi uoluptatem ho

quo nihil mihi uidetur

ippum, qui eam uolup

on dicit, quam omni

intelligi uolbat.

Multis partibus solem, qui Deus est, maiorem esse quam terram. In Luc.

Aristoxenus.

ARISTOXENUS Philosophus ætatem ferè consumpsit in Musicis. Putauit animum esse harmoniam. intensiorem enim ipsius corporis quandam uelut in cantu & fidibus, quæ harmonia dicitur, sic ex corporis totius natura, & figura uarios motus cieri, tanquam in cantu sonos. 1. Tusc. ubi refellitur.

Aristippus.

ARISTIPPVS Cyrenaicus cum Socratis famam communi omnium sermone in dies percrebrescere uideret, Athenas ad eum audiendum profectus est. Qui cum se totum uoluptati dedisset, quasi animum nullum haberet, uoluptatem summum bonum posuit. Ob eamq; causam xenophon in eum scripsit contra uoluptatem, eamq; Socrati disputationem tribuit. Plato quoque in libro de animo illum conuictum agit. Non erubuit, cum esset obiectum habere eum Laida. Habeo, inquit Laida, non habeor à Laide. Cicero in Epistolis & secundo de Finibus, Omnes simplices sententias eorum, in quibus nulla est uirtutis adiunctio, omnino à Philosophia semouendas puto. Primum Aristippi, Cyrenaicorumq; omnium qui ab eo sunt profecti, quos non puduit in ea uoluptate, quæ maxima dulcedine sensum moueret, summum bonum ponere, contemnentes istam uacuitatem doloris. Hi non uiderunt, ut ad cursum equum, ad arandum bouem, ad indagandum canem, sic hominem ad duas res ut ait Aristoteles, intelligendum & agendum esse natum, quasi mortalem Deum contraq; ut tardam aliquam, ut languidam pecudem ad pastum, & procreandi uoluptatem hoc diuinum animal ortum esse uoluerunt. quo nihil mihi uidetur esse absurdius. Atque hæc contra Aristippum, qui eam uoluptatem non modo summam, sed solam etiam dicit, quam omnes unam appellamus uoluptatem, idq; ex eo intelligi uolebat, quod omne animal, simulatque natum

est, uoluptatem asciscat ut summum bonum, & reprobet dolorem ut summum malum. Indolentiam autem & doloris uacuitatem, quam tuetur Epicurus, non putabat uoluptatem, ut dixi, neque priuationem uoluptatis dolorem, quia uoluptas & dolor uersantur in aliquo motu iucundo aut aspero. Sapientem uero & beatum esse, non qui sit in perpetuis uoluptatibus, sed qui maiore ex parte deus fruatur. In Luc. 1. & 2. de Fin. 2. Tusc. 3. Offic. & 3. de Orat.

Aristonij.

TRES potissimum sectæ à scholis explosæ, & eiectæ fuerunt, Herilliorum, Megacicorum, siue Eretriacorum, & Aristoneorum, siue Pyrrhoneorum. Aristonei ab Aristone Chio profecti sunt. is cum Zenonis fuisset auditor, reprobauit illa, quæ ille uerbis, nihil esse bonum, nisi uirtutem, neque malum, nisi quod uirtuti esset contrarium. Rerum delectum nullum ponebat. cæquabat omnia. De quo sic est apud Ciceronem quarto de Finibus. Ex his angustijs ista euaserunt deteriora, quam Aristonis, illa tamen simplicia, uestra uersuta. Roges enim Aristonem, bonane ei uideantur hæc, uacuitas doloris, diuitiæ, ualetudo? nihilo magis. Zenonem roges respondeat totidem uerbis. Admirantes quæramus ab utroque, quonam modo uitam agere possimus, si nihil interesse nostra putemus, ualeamus, ægri ne simus, uacemus, an cruciemur dolore, frigus tamen propulsare possimus, necne possimus. Viues, inquit Aristo, magnifice, atque præclarè quod erit cunq; uisum ages, nunquam angere, nunquam cupies, nunquam timebis. Quid Zeno? portenta hæc esse dicit. Item secundo de Finibus. Aristoni & Pyrrhoni uisum est, ut inter optimè ualere, & grauissimè ægrotare nihil prorsus interesset. Contra quos recte iam pridem desitum est disputari. Dum enim in una uirtute sic omnia esse uoluerunt, ut eam rerum selectione expoliarent, nec ei quicquam, aut unde oriretur, darent, aut ubi niteretur, uirtutem ipsam, quam amplexabantur, sustulerunt. Hoc tenuit.

Formam dei
um etiam omnino de

Summum bonum

adiaphora ab ipso

ferentia, ut si qui

tutem & uitium nullo

& 5. de Finib. & 1.0

In medijs ee mome

Esse quedam, qu

quod cuiq; in mentem

ret. 4. de Finib.

Nihil differre di

& uitia, inter quas q

Præter uitia, atq;

aut appetendam. 5. de

Nocere audirentur

pretarentur posse en

schola exire. 3. de nat

BIAS unus e sept

sententia. Nullam uice

quæm eius qui dixisset

rus. de Amicit. Vide Ag

CALIPHON

pturum se sectarum con

uoluptatem, tanquam

quam honestatem sic est

ge ac retro posuerit. Fi

fuit. Ad honestatem ad

nibus, & 5. Tuscularu

bono numerat. Quæra

Formam dei intelligi non posse, neq; in Dijs sensum esse dubium etiam omnino deus animans necne sit. 1. de nat. deo.

Summum bonum, in rebus neutram in partem moueri quæ adia phora ab ipso dicitur. in Luc. Quo uerbo significatur indifferentia, ut si quis indifferenter uixerit, & promiscuè inter uirtutem & uitium nulla habitaratione huius uel illius. Vide 2. 3. 4. & 5. de Finib. & 1. Offic.

In medijs ea momenta, quæ Zeno uoluit, nulla esse. in Luc.

Esse quædam, quibus commotus sapiens appeteret aliquid, quod cuiq; in mentem incideret, & quodcunq; tandem occurreret. 4. de Finib.

Nihil differre aliud ab alio, nec esse res ulla præter uirtutes & uitia, inter quas quidquam omnino interesset. 4. de Finib.

Præter uitia, atq; uirtutes nullam esse rem aut fugiendam, aut appetendam. 5. de Finib.

Nocere audientibus Philosophos ijs qui bene dicta malè interpretarentur posse enim a sotos ex Aristippi, acerbos è Zenonis schola exire. 3. de nat. deor.

Bias.

BIAS unus è septem sapientibus habitus est. Cuius illa est sententia, Nullam uocem inimiciorem amicitie potuisse reperiri, quàm eius qui dixisset, ita amare oportere, ut aliquando esset osurus. de Amicit. Vide Apoph.

Callipho.

CALIPHONEM reprehendit Cic. 3. Offi. qui dirempturum se sectarum controuersiam putauerat, si cum honestate uoluptatem, tanquam cum homine pecudem copulauisset. quam honestatem sic est amplexus, ut omnia, quæ sine ea sint, longè ac retro posuerit. Hoc igitur unum eius perpetuum decretum fuit, Ad honestatem adiungi uoluptatem oportere. 2. & 5. de Finibus, & 5. Tusculanarum, ubi omnium ferè sententias de summo bono numerat, Queramus, inquit, unam quamque reliquorum

Ff sententia

sententiam si fieri potest, ut hoc præclarum quasi decretum beatæ uitæ possit omnium sententijs, & disciplinis conuenire. Sunt autem hæc de Finibus, ut opinor, retentæ defensæq; sententiæ. Primum simplices quatuor nihil bonum, nisi honestum, ut Stoici nihil bonum nisi uoluptatem, ut Epicurus nihil bonum nisi uacuitatem doloris, ut Hieronymus nihil bonum, nisi naturæ primis bonis aut omnibus, aut maximis frui, ut Carneades contra Stoicos differabat. Hæc igitur simplicia, illa mixta tria genera bonorum, maxima animi, secunda corporis, externa tertia, ut Peripatetici, nec multo ueteres Academici secus. Voluptatem cum honestate Clitomachus, & Callipho copulauit. Indolentiam autem honestati Peripateticus Diodorus adiunxit. Hæc sunt sententiæ, quæ stabilitatis aliquid habent. Nam Aristonis, Pyrrhonis, Herillionorumq; aliorum euanuerunt.

Clitomachus.

CLITOMACHVS Pœnus, ualde studiosus ac diligens, usque ad senectutem cum Carneade præceptore fuit cui tandem successit in Academia, & eius dicta maximè illustrauit. Scripsit librum ad C. Lucilium poetam, cum scripsisset iisdem de rebus ad L. Censorinum, eum qui cum M. Manilio Consul fuit, in quo hæc sunt, auctore Cic. in Luc. Academicis placere esse rerum eiusmodi similitudines, ut aliæ probabiles uideantur, aliæ contrà. id autem non esse satis, cur aliæ percipi posse dicas, aliæ non posse, propterea quod multa falsa probabilia sint, nihil autem falsi perceptum & cognitum possit esse. Itaque ait uehementer errare eos, qui dicant ab Academicis sensus eripi, à quibus nunquam dictum sit, aut colorem, aut saporē, aut sonum ullum esse. illud sit disputatū, non inesse in his propriam, quæ nusquam alibi esset, ueri & certi notam. Quæ cum exposuisset, adiungit, dupliciter dici assensus sustinere sapientem uno modo, cum hoc intelligatur omnino eum rei nulli assentiri altero, cum se à respondendo, ut aut probet quid, aut improbet sustineat, ut neque neget aliquid, neque aiat.

Id cum ita sit
tenere, ut sequi
aut deficiat, aut
tum qui de omni
men & agere di
excitemur. Item
dere possimus, sequi
sine assensu neque
que nulla re impe
quendam laborem
maiem belluam, si
tionem & temer
litum, nusquam se
nam. Misit etiam
ad captiuos ciues
quam ait in comm
ri fore in egritudi
rit Carneades se
& Aeschine, & u

ceptor, quem summi
toritate & eruditi
philosophorum prin
Cratippo me scito
sum nam cum & a
sunt stem uehem
uaticinationum, & s
modo si sine oculis
rum, possunt autem
semel ita est: uisus oculi

Id cum ita sit alterum placere, ut nunquam assentiatur alterum tenere, ut sequens probabilitatem, ubicunque hæc aut occurrat, aut deficiat, aut etiam, aut non, respondere possit nec, ut placeat eum qui de omnibus rebus contineat se ab assentiendo, moueri tamen & agere aliquid, reliquit eiusmodi uisa, quibus ad actionem excitemur. Item ea quæ interrogati in utranque partem respondere possumus, sequentes tantummodo quod ita uisum sit, dum sine assensu neque tamen omnia eiusmodi uisa approbari, sed ea, quæ nulla re impedirentur. De Carneade scripsit ita Hercules quendam laborem exantlatum à Carneade, quòd ut feram & immanem belluam, sic ex animis nostris assensionem, id est opinationem & temeritatem extraxisset. Item Carneadem dicere solitum, nusquam se fortunatiorem, quàm Præneste uidisse fortunam. Misit etiam euersa Carthagine librum consolandi caussa ad captiuos ciues suos. In eo est disputatio scripta Carneadis, quam ait in commentarium retulisse, cum ita positum esset uideri fore in ægritudine sapientem patria capta quæ contradixerit Carneades scripta sunt. tenuit Academiam cum Carneade & Aeschine, & uoluptatem cum honestate copulauit.

Cratippus.

C RATIPPVS Ciceronis familiaris, eiusq; filij præceptor, quem summis Peripateticis parem iudicabat, summa auctoritate & eruditione uir fuit, Athenisq; docuit illius ætatis philosophorum princeps. De quo scriptum ita est 16 Epist. Famil. Cratippo me scito non ut discipulum, sed ut filium esse coniunctissimum nam cum & audio eum libenter, tum etiam eius propriam suauitatem uehementer amplector. Ex ipsis exemplis uerarum uaticinationum, & somniorum solebat rationem concludere hoc modo si sine oculis non potest extare officium, & munus oculorum, possunt autem aliquando oculi non fungi suo munere qui uel semel ita est usus oculis, ut uera cerneret, is habet sensum oculorū

uera cernentium. Item igitur, si sine diuinatione non potest & munus diuinationis extare, potest autem quis, cum diuinationem habeat, errare aliquando, nec uera cernere, satis est ad conformandam diuinationem, semel aliquid ita esse diuinatum, nihil ut fortuito cecidisse uideatur. Sunt autem eius generis innumerabilia esse igitur diuinationem. Censuit etiam animos hominum quadam ex parte extrinsecus esse tractos, & haustos. Vide 1. & 2. de Diuin. 1. 2. & 3. Offic. Brut.

Critolaus.

CRITOLAUS, qui simul cum Diogene fuit, Aristotelem imitari uoluit, & quidem est grauitate proximus, & redundat oratio tamen in patrijs institutis manet, ut ait Cicero. 2. de Oratore, & 5. de Finibus. Is cum ad alteram lancem libræ animi bona imponderet, in alteram corporis, & externa tantum propendere illam boni lancem putabat, ut terram & maria deprimeret. 5. Tuscul.

Diagoras.

DIAGORAS omnino deos esse negabat hinc atheos dictus est, posteaq; Theodorus. 1. & 3. de Nat. deor.

Dicearchus.

DICEARCHVS Peripateticus magnus fuit, & copiosus, Aristoxeni æquiuus & condiscipulus. Ei magna controuersia fuit cum Theophrasto, quod ille id uitæ genus, quæ in actione posita est, longè omnibus anteponeret, hic autem quæ in contemplatione. Multa scripsit, in primis tres libros, qui Lesbiaci uocantur, quod Mitylenis sermo haberetur. Primo libro multos loquentes facit duobus Pherecratem quendam Pythiotam senem, quem ait à Deucalione ortum, differentem inducit, nihil esse omnino animum, & hoc esse nomen totum mane, frustra q; animalia & animantes appellari neq; in homine inesse animum, uel animam, nec in bestia uim q; omnem eam, qua uel agamus quid, uel sentiamus, in omnibus corporibus uiuis æqualiter esse fusam, nec
sepa

separabilem à corpore
corpus unum, & simp
uiget & sentiat, ad
erat animi, quid &
interitu hominis, ut
ut. Vide 1. Tuscul. 1. 2.

tem. 5. de Finib.

rim fuit, quem Larr
le dicit, Philosophus
dialectici dicebantur.

ls cum locus esset, in p

ntea uersabatur, &

tur, cum q; ei libri no

non egebat, tamen qu

trie munus turbatur,

quamq; lineam scriber

bentur Academici per

essent, sine natur diu

nedes diuinationem e

quod futurum dicunt

quibuit fieri posse

in Chrysp.

bus uixit, summus fuit

ter deo, 2. de natu. Deo

separabilem à corpore esse, quippe quæ nulla sit, nec sit quidquam corpus unum, & simplex ita figuratum, ut temperatione naturæ uigeat & sentiat, ad quod credendum inductus est, quia difficilis erat animi, quid & qualis sit, intelligentia. Scripsit etiam & de interitu hominis, ut est 1. Offic. & duo genera diuinandi probauit. Vide 1. Tuscul. 1. de natu. deo. & 2. Epist. ad Attic.

Dinomachus.

DINOMACHVS uoluptatem adiunxit ad honestatem. 5. de Finib.

Diodorus.

DIODORVS fuit ualens, ut ait Cicero, dialecticus. Is enim fuit, quem Laertus cognomento Chronum appellatum fuisse dicit, Philosophus ex Megarica schola eorum, qui eristici & dialectici dicebantur. Cuius dialectica imbutus Arcesilas fuerat. Is cum locus esset, in philosophia multo etiã magis assidue, quam antea uersabatur, & cum fidibus Pythagoreorum more uteretur, cumq; ei libri noctes & dies legerentur, quibus studijs oculis non egebat, tamen quod sine oculis fieri posse uix uidetur. Geometriæ munus tuebatur, uerbis præcipiens discipulis, unde, quod quamq; lineam scriberent. Huius sententia aduersus Stoicos utebantur Academici peridynaton, ut uera ex æternitate futura essent, sine naturalium causarum antecessione ac proinde Carneades diuinationem esse negabat. Censebat enim Diodorus, quod futurum dicunt, esse necessarium, à Chrysippo dissentiens, qui uoluit fieri posse ut non eueniat. Vide Ciceronem de Fato. & in Chrysip.

Diogenes Apolloniates.

DIOGENES Apolloniates, qui Anaxagoræ temporibus uixit, summus fuit in Physicis Anaximenis auditor. Aere utitur deo, 1. de natu. Deor.

DE DOCTRINA Diogenes Cynicus.

DIOGENES Cynicus improborum posteritates, secundasque res redarguere uim omnem deorum ac potestatem dixit. I. & 3. de Natu. Deor.

Dionysius Heracleotes.

HERACLEOTES Dionysius cum à Zenone fortis esse didicisset, à dolore deuictus est. Nam cum ex renibus, uel, ut est 5. de Finib. oculis laboraret, ipso in eiulatu clamitabat, falsa esse illa, quæ antea de dolore ipse sensisset. Quem cum Cleanthes condiscipulus rogaret, quænam ratio eum de sententia deduxisset, respondit, quia cum tantum operæ philosophiæ dedissem, dolorem tamen ferre non possem, satis esse argumenti, malum esse dolorem. Plurimos annos in philosophia consumpsi, nec ferre possum malum est igitur dolor. I. Tusc.

Empedocles.

EMPEDOCLES Agrigentinus Parmenidis æmulus, uel, ut Hermippo placet, xenophanis, carminibus Græcis uaticinatus est, & Physice docuit. Qualia sunt.

Quæ in rerum natura, totoque mundo constant, quæque mouentur, ea contrahere amicitiam, dissipare concordiam. de Amic.

Quatuor naturas, ex quibus omnia constarent, diuinas esse. I. Tuscul.

Animum, cordi suffusum sanguinem. I. Tusc.

Abstrusa esse omnia, nihil nos sentire, nihil cernere, nihil omnino, quale sit, posse reperire. In Luc.

Epicharmus.

EPICHARMI Siculi hæ sunt sententiæ, Neros atque artus sapientiæ, non temere credere, de Petitione consulatus. unde illud I. Epist. ad At. $\nu\eta\phi\epsilon, \kappa\iota\ \mu\acute{\epsilon}\mu\nu\alpha\sigma\omicron\ \alpha\ \pi\iota\sigma\epsilon\iota\nu, \acute{\alpha}\rho\theta\rho\alpha\ \tau\alpha\upsilon\tau\alpha\ \tau\eta\ \phi\epsilon\nu\omega\mu$. Item illud, Emori nolo, sed me esse mortuum, nihili æstimo I. Tusc.

Hera

PHILOS

HERACLIDIS
telis, Pythagoræ
est modo mundum
stellis diuinitatem
mutabilem esse uult
deos I. de Nat. Deor.

HERACLITUS
cōsulto dixit obscure,
Dixit uniuersos Epicharmum
cipem suum Hermippo
Nemo de nobis unquam
apud alios sit. 5. Tusc.
animum ignem.

HERILLVS
num esse tenuit, nec
2. 4. & 5. de Finib.

HIERONYMUS
sequi uideri uolebat, in
posuisset non dolere, h
Finibus.

METRODORUS
pientis nomen hanc pro
ro, tantum beneficium
ferè uerbis cum corpus
ua futurum. 2. de Finib.

Heraclides

HERACLIDES Ponticus Platonis, Speusippi, Aristotelis, Pythagoræorumq; auditor fuit & discipulus. In libris scripsit modò mundum, tum mentem diuinam esse errantibus etiam stellis diuinitatem tribuit, sensuq; deum priuat, & eius formam mutabilem esse uult. ibidemq; rursus terram & coelum refert in deos 1. de Nat. Deor.

Heraclitus.

HERACLITVS cognomento scotinos, de natura cōsultò dixit obscure, nequid diceret, intelligere quisquam posset. Dixit uniuersos Ephesios esse morte multandos, quod cum principem suum Hermodorum ciuitate expellerent, ita locuti sunt. Nemo de nobis unus excellat, sed si quis extiterit, alio in loco & apud alios sit. 5. Tusc. Censuit ignem esse principium, in Luc. & animum ignem.

Herillus.

HERILLVS Zenonis auditor scientiam summum bonum esse tenuit, nec rem ullam aliam per se expetendam. In Luc. 2. 4. & 5. de Finib.

Hieronimus.

HIERONYMVS Rhodius cum à Peripateticis, quos sequi uideri uolebat, in ijs rebus, quæ secundam naturam essent, posuisset non dolere, hoc summum bonum esse dixit. 2. & 5. de Finibus.

Metrodorus.

METRODORVS Chius penè alter Epicurus fuit, sapientis nomen haud professus, sed cum ita appellaretur ab Epicuro, tantum beneficium repudiare noluit. Beatum esse describit ijs ferè uerbis. cum corpus bene constitutum sit, & sit exploratum ita futurum. 2. de Finib. in Luc. 3. Offic. 2. & 4. Tuscul.

Parmenides.

PARMENIDES xenophanis discipulus duas in Physi-
cis causas statuit, ignem & terram, & illum quidem opificis,
hanc uerò materiae rationem habere censuit. In Luc. & 1. de Na-
tura deor.

Commentitium quiddam coronæ similitudine efficit. Stephe-
nem appellat, continentem ardore lucis orbem, qui cingit cælum,
quem appellat Deum, in quo neq; figuram diuinam, neque sensum
quisquam suspicari potest. multa q; eiusdem monstra, quippe qui
bellum, qui discordiam, qui cupiditatem, cetera q; generis eiusdem
ad Deum reuocat, quæ uel morbo, uel somno, uel obliuione, uel ue-
tustate delentur. eadem q; de sideribus.

Perseus.

PERSEVS Zenonis auditor, eos dicit habitos esse deos, à
quibus magna utilitas ad uitæ cultū esset inuenta, ipsas q; res uti-
les, & salutare deorū esse uocabulis nuncupatas. ut ne hoc quidē
diceret, illa inuenta esse deorum, sed ipsa diuina. 1. de Nat. deor.

Pherecydes.

PHERECYDES Syrus Pythagoræ magister, primū
quod literis extet, dixit animos hominum esse sempiternos. Is cum
uidisset aquam è puteo haustam, terræ motum dixit futurum. 1.
Tusc. & 1. & 2. de Diuin.

Pittacus.

PITTACVS qui in septem sapientibus est numeratus, o-
mnino accedere quenquam uetabat in funus aliorum. 1. de Leg.

Pisistratus.

PISIS TRATVS primus Homeri libros cōfufos antea,
sic disposuisse dicitur, ut nunc habemus. 3. de Orat.

Posidonius.

POSIDONIUM ferè semper, cum de eo loquitur, fami-
liarem suum appellat Cicero. De Natura deorum libros scripsit,
in quorum quinto disseruit, nullos esse Deos Epicuro uideri.

Præterea

Præterea quinque de
gula conuersiones idem
stellis errantibus, quod
bos. Censuit uerò

In natura signa quæ

Omnem uim diuinam

deinde à fato, deinde à

Tribus modis deorum

preuideat animus ipse p

atur altero, quod p

tanquam insignitæ ut

cū dormientibus collig

te morte, ut animi fun

Nihil esse bonum, ni

esse malum, ibidem.

PRODICVS C

minum uitæ, deorum in

ABDERITES I

vel maximus, cum in prin

fit, neque ut non fit, ni

be atque agro est exter

fi. Tenuit id cuiq; uerum

1. de Nat. deor.

PYRRHO Elin

mea exequiuit, nihilq; u

reliquit & introduxit ap

seprens omni perturbation

ne hoc potius quam illud

Præterea quinque de diuinatione. & spheram effecit cuius singule conuersiones idem efficiebant, in Sole & Luna, & in quinque stellis errantibus, quod efficitur in cælo singulis diebus & noctibus. Censuit uero

In natura signa quædam esse rerum futurarum. 1. Off.

Omni uim diuinandi, rationemq; primum repetendam à deo, deinde à fato, deinde à natura. 1. de Diuin.

Tribus modis deorum appulsu homines somniare uno, quod præuideat animus ipse per sese, quippe qui deorum cognatione teneatur altero, quod plenus aer sit immortalium animorum, in quibus tanquam insignitæ notæ ueritatis appareant tertio, quod ipsi dii cū dormientibus colloquantur idq; facilius euenit appropinquante morte, ut animi futura augurentur. 1. de Diui.

Nihil esse bonum, nisi quod honestum. 2. Tusc. dolorem non esse malum, ibidem.

Prodicus.

PRODICVS Chius Physicus ea, quæ prodesse hominum uitæ, deorum in numero habita esse dixit. 1. de Nat. deo.

Protagoras.

ABDERITES Protagoras Sophistes temporibus illis uel maximus, cum in principio libri sic posuisset de dijs, neque ut sint, neque ut non sint, nihil habeo dicere, Atheniensium iussu urbe atque agro est exterminatus, libriq; eius in concione combusti. Tenuit id cuiq; uerum esse, quod cuique uideatur. In Luc. & 1. de Nat. deor.

Pyrrho.

PYRRHO Eliensis, à quo Pyrrhonij nominati sunt, omnia exæquauit, nihilq; uirtute constituta, quod appetendum sit, reliquit & introduxit apatheian, id est uacuitatem affectuum, ut sapiens omni perturbatione liberatus, nihil appetat, nihil fugiat, nec hoc potius quam illud sequatur, sed omnibus in rebus indiffe-

rentur, & sine ullo affectu se habeat. In Luc. & 3. & 4. de Fin.

Simonides.

DE Simonide poeta non solum suavi uerum etiam docto sapienteq; cum quesuisset Tyrannus, quid, aut qualis esset deus, deliberandi causa sibi unum diem postulauit. Cum idem ex eo postridie itidem quæreret, biduum petiuit. Cum sæpius duplicaret numerum dierum, admiransq; Hyero quæreret, cur ita faceret, Quia quanto, inquit, diutius considero, tanto mihi res uidetur obscurior. Cum enim multa uenirent in mentem acuta atq; subtilia, dubitans quid eorum esset uerissimum, desperauit omnem ueritatem. Primus memoriæ artem protulit, de quo uide 2. de Orat. & 1. de Diuinat.

Solon.

SOLO N Atheniensis unus è septem sapientibus fuit, & ex ijs solus legum scriptor. Viguit Seruio Tullo regnante qui quo & tutior uita esset, & plus aliquando Reip. prodesset, furere se simulauit. Areopagitas præterea primus constituit. Negabat uelle mortem dolore amicorum, lamentisq; uacare. Dicebat tum denique iudicari beatus ne quis fuerit, cum extremum uitæ diem morte confecerit & capite sanxit, si qui in seditione non alterutrius partis fuisset. 10. Epist. ad Atticum. 15. ad Brutum, & de Senect. 1. Off. de Diuin. & 3. de Finib.

Stilpho.

STILPO, uel rectius Stilpho à Cicerone in Academicis dicitur, qui non solum Megarensis fuit, uerum etiam secta Megaricus. Nam Megarici quaedam philosophi ab Euclide sunt appellati. Hunc scribunt ipsius familiares & ebriosum & mulierosum fuisse neq; hoc scribunt uituperantes, sed potius ad laudem uitiosam enim naturam ab eo sic edomitam & compressam esse doctrina, ut nemo unquam uinolentum illum, neque in eo uestigium libidinis uiderit. de Fato.

Strada

ficum se uoluit in quæ
per pauca de moribus
ipsis ieiunior. Conca
et, que de siderat
Scripti sane & multi
tatem oratio non habet
diuinam in natura ce
gendi monenda ut ha
Luc. & Acad. 5. de

liquos consensisse fer
busdam uidetur. Lu
retq; etiam philosoph
facere posse, omnem
Milesio cecasse dicit
entia, olearum uert
folis, que Astiager reg
dixit esse initium reru
cuncta fingeret. In L
& 3. de Oratore.

diceret, diuin
tari in Luna, eamq; eff
in Luccullo.

Ep
lare Epicureo

Strato.

LAMPACENSIS Strato Theophrasti auditor Physicum se uoluit in quo etsi magnus est, tamen noua pleraque, & per pauca de moribus. Huius Lyco & oratione locuples, rebus ipsis ieiunior. Concinnus deinde, & elegans huius Aristo. sed ea, quæ desideratur à magno philosopho grauitas, in eo non fuit. Scripsit sanè & multa & polita sed nescio quomodo auctoritatem oratio non habet. Dixit uacationem deos habere, & uim diuinam in natura censuit esse sitam, quæ causas gignendi, augendi minuendi ue habeat, sed careat omni sensu & figura. In Luc. & Acad. 5. de Finib. & 1. de Diuin.

Thales.

THALES Milesius unus è septem sapientibus, cui sex reliquos consensisse ferunt, primus de natura rerum disputasse quibusdam uidetur. Is ut obiurgatores suos conuinceret, ostenderetq; etiam philosophum, si ei commodum esset, pecuniam etiam facere posse, omnem oleam, antequam florere coepisset, in agro Milesio cecasse dicitur. Animaduertit fortasse quadam scientia, olearum ubertatem fore, & quidem primus defectionem solis, quæ Astiage regnante facta est, prædixisse fertur. Aquam dixit esse initium rerum: deum autem eam mentem, qui ex aqua cuncta fingeret. In Lucul. 1. de Natur. & 1. & 2. de Diuinat. & 3. de Oratore.

Xenophanes.

XENOPHANES Colophonius unus, qui deos esse diceret, diuinationem sustulit funditus. Putauit habitari in Luna, eamq; esse terram multarum urbium & montium. In Lucullo.

Zeno Epicureus.

ZENO Epicureus, quem Philo Corypheim appellare Epicureorum solebat, Athenis docuit. Is non eos
solum

solum qui tum erant, Apollodorum, Syllum, ceterosq; figebat maledictis, sed Socratem ipsum parentem philosophiæ, Latino uerbo utens, scurram Atticum fuisse dicebat. Contendere & magna uoce dicere solebat eum esse beatum, qui præsentibus uoluptatibus frueretur, consideretq; se fruiturum aut in omni, aut in magna parte uitæ, dolore non interueniente.

3. Tusc. & 1. de Nat. deo.

TABVLA OPINIONVM
de summo bono ex 5. Tuscul. &
2. de Finibus.

Sententiæ de bonorũ & malorũ finibus, quæ stabilitatis aliquid ha- bent, sunt septem.	Quatuor simplices.	Nihil bonum, nisi honestum.	Stoici à Zenone profecti. pa. 398 407. 412.
		Nihil bonum, nisi uoluptatem.	
		Nihil bonum, nisi frui primis bonis à natura datis, aut omnibus, aut maximis.	Carneades. pagin. 430.
		Nihil bonum, nisi uacare dolore.	
	Tres mixtæ.	Tria bonorum genera	Academici & Peripatetici ueteres. p. 395. 396
		Animi, corporis, externa.	
		Voluptatem cum honestate copulari.	Diodorus Peripateticus. pag. 435.
		In indolentia honestati adiecta	

Ex secundo
de Finibus se
ptem quoque

ARISTONIS

auerunt sententiæ, in
disputandi de officio, si
ad officij inuentionem a
primo sententiæ de sum
sex tantum celebratas
probatas, suauitate, faci
te sunt & defensione à
uoluptatem, honore
lis ueterum illu
rit, que in re
spectari

		Aristippi	}	Voluptas	
		uel Epicuri.			Doloris
	} Tres honestatis species	Hieronymi.	}	uacuitas	
		Carneadis.		}	Frui principijs naturalib.
} Ex secundo de Finibus septem quoque	} Tres in quibus uirtus & honestas cum aliqua accessione ponuntur.	Palemonis.	}		
		Calliphontis.			
		Dinomachi.			
		Diodori Peripatetici.			
	} Vna simplex posita in decore tota & honesto.	Zenonis	}		
				Stoicorum patris.	

ARISTONIS, Pyrrhonis, Herilli, nonnullorumq; eueniunt sententiæ, inquit Cicero, qui tamen haberent ius suum disputandi de officio, si rerum aliquem delectum reliquissent, ut ad officij inuentionem aditus esset. Aristoteles Ethicorum libro primo sententias de summo bono aliter distinxit, & generatim sex tantum celebratas & defensas posuit tres uulgares & improbatas, suauitatē, facultatem, scientiam tres alias, quæ retentæ sunt & defensæ à uoluptarijs, magistratibus, platonice uoluptatem, honorem & ideam. Ex quo intelligitur qualis ueterum illorum philosophorum philosophia fuerit, quæ in eo à quo orta est, & quod unum spectare & sequi debet, tam uariè feratur.